

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 99**

30 Ιανουαρίου 2003

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 6

"Η Συνεκδίκαση α) των από 14.12.2000 και 18.12.2000 καταγγελιών 16 Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών β) της από 8.1.2001 καταγγελίας ταυ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ., γ) της από 8.1.2001 καταγγελίας 41 φαρμακαποθηκών και δ) της από 9.1.2001 κοινής καταγγελίας των Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ ΕΠΕ και ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΕ, κατά της εταιρείας GLAXOWELLCOME AEBE, σύμφωνα με το άρ.24 Ν.703/77, και των αντίστοιχων αυτεπάγγελτων ερευνών της Γραμματείας Ε.Α. για τυχόν παράβαση του άρ. 2 Ν.703/77 και του άρ. 82 της Συνθήκης Ε.Κ. από τις GLAXOWELLCOME AEBE και GLAXOSMITHKLINE PLC καθώς επίσης και της από 5.12.2001 αίτησης της εταιρείας GLAXOWELLCOME AEBE, για· χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 11 του Ν. 703/77, όπως ισχύει".

Απόφαση 229 /ΙΙΙ/2003
Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης την 28η Φεβρουαρίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9:30 με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος.
Μέλη: Ηλίας Βλάσσης,
Θεόδωρος Δεληγιαννάκης,
Παναγιώτης Μαντζουράνης,
Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος,
Λεωνίδας Νικολούζος,
Ιωάννης Κατσουλάκος,
Χαρίσιος Ταγαράς και
Νικόλαος Βέττας.

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυόμενης της τακτικής Αλεξάνδρας Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέματα της Συνεδρίασης ήταν οι παρακάτω υποθέσεις, οι οποίες με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής και Ε.Α.) συνεκφωνήθηκαν λόγω της μεταξύ τους συνάφειας, για οικονομία της συζήτησης:

1) Οι από 14.12.2000 και 18.12.2000 καταγγελίες των παρακάτω δεκαέξι Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών: 1) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΙΤΩΛΙΑΣ & ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΣΥΦΑΙΤ", 2) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΥΝ.Π.Ε.", 3) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ (Σ.Υ.Φ.Ε.)", 4) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ- ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΗΜΑΘΙΑΣ - ΠΕΛΛΑΣ (Συν. Π.Ε. Σ.Φ..Η.)", 5) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ", 6) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ (ΣΥ.ΦΑ.Κ)", 7) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ ΣυνΠΕ", 8) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣοΦΛΑ)", 9) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΕΥΘΥΝΗ", 10) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ Ν. ΣΕΡΡΩΝ", 11) "ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΧΑΝΙΩΝ", 12) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ (ΠΡΟ.ΣΥ.ΦΑ.)", 13) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΕΒΡΟΥ ΣυνΠΕ" 14) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ", 15) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΛΕΣΒΟΥ ΣΥΝ.ΠΕ." 16) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Σ.Υ.Φ.Τ.Α." κατά της Ανώνυμης Φαρμακευτικής Εταιρείας GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 703/77, όπως ισχύει, και η αυτεπάγγελτη έρευνα της Γραμματείας Ε.Α. για την πολιτική που εφαρμόζει η Ανώνυμη Φαρμακευτική Εταιρία GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE) και η μητρική αυτής GLAXOSMITHKLINE PLC στη διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT για τυχόν παράβαση του άρθρου 2 του ν.703/77, όπως ισχύει, και του άρθρου 82 της Συνθήκης Ε.Κ.

[1] Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

2) Η από 8.1.2001 καταγγελία του ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ., σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.703/77, όπως ισχύει, κατά της Ανώνυμης Φαρμακευτικής Εταιρείας GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), για παράβαση του άρθρου 2 του ως άνω νόμου, σχετικά με την διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT και η αυτεπάγγελτη έρευνα της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την πολιτική που εφαρμόζει η Ανώνυμη Φαρμακευτική Εταιρία GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), και η μητρική αυτής GLAXOSMITHKLINE PLC, στη διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT για τυχόν παράβαση του άρθρου 2 του ν.703/77, όπως ισχύει, και του άρθρου 82 της Συνθήκης Ε.Κ.

3) Η από 8.1.2001 καταγγελία των παρακάτω 41 φαρμακαποθηκών, 1)INTERFARM - Α.ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε., 2) ΚΟΚΚΟΡΗΣ Δ.- ΤΣΑΝΑΣ Κ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, 3) ΑΤΤΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ Α.Ε.Ε., 4)VOULPHARM ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ & ΥΙΟΙ Α.Ε., 5) ΠΑΠΑΦΑΡΜ -ΓΚΙΚΑ ΜΑΡΙΑ Ε.Ε., 6) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ EL-PHARM ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, 7) ΚΑΡΚΑΛΑΣ ΗΛΙΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 8)ΣΥΣΤΕΓΑΣΜΕΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΕΣ Δ.Ι.ΚΑΣΙΜΟΣ - Λ.Ι. ΚΑΣΙΜΟΣ - Α.Ι. ΨΥΧΟΓΙΟΥ Α. Ο.Ε., 9)ILIAPHARM-Δ. ΚΑΛΠΑΞΗ & ΣΙΑ Ο.Ε, 10)ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛ. ΚΑΛΑΝΙΔΗΣ Ε.Π.Ε., 11)COSMOFARM Ε.Π.Ε, 12)MARVIFARM- Β. ΜΑΡΑΓΚΟΣ Α.Ε., 13)ΙΩΑΝ. ΣΩΤ. ΜΠΙΚΑ Ο.Ε., 14) ΓΕΩΡΓ. ΜΟΥΜΟΥΖΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 15) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε., 16) ΑΠ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., 17)MEDICEL ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Β. ΤΣΙΤΣΟΣ,18) ΒΑΙΟΣ ΤΣΙΤΣΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 19) ΦΑΡΕΜΑ - ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ -ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ Ε.Π.Ε., 20) ΦΑΝ - ΙΩΦΑΡΜ Ε.Π.Ε., 21) ΦΑΡΜΑΣΕΡΒΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, 22)ΦΙΛΟΦΑΡΜ Ε.Π.Ε., 23)ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, 24) ΦΑΡΜΑΖΑΚ Α.Ε., 25) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΑΙΜΙΛΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΥΡΙΤΣΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, 26) TRENTA - PHARM LODE Α.Ε., 27)ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΓΛΟΥ Ο.Ε., 28) Ι. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 29)Ε. ΓΚΑΤΖΙΜΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 30)ΑΝ. ΤΕΝΤΟΚΑΛΗ - ΖΑΦΕΙΡΗ Ο.Ε., 31) ΑΡΓΩΦΑΡΜ Α.Ε. 32)CRETA PHARM ΣΥΣΤΕΓΑΣΜΕΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΕΣ Μ. ΜΑΣΤΡΑΚΟΥΛΗ-Ε. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε., 33) ΕΥΘ. ΕΛ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ Ο.Ε, 34)ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ΣΤΕΡΓ. ΚΩΝ. ΖΟΥΡΝΑΤΖΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 35) ΦΡΟΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 36)ΘΗΒΑΦΑΡΜ ΜΑΝΙΤΑΡΗΣ ΑΠΟΣΤ. & ΣΙΑ Ο.Ε., 37) ΜΠΕΤΙΝΑ ΑΝΔΡ. ΒΥΘΟΥΛΚΑ, 38) ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, 39) ΜΟΣΧΩ ΓΡΑΨΑ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε., 40) PENIFARM Ε.Π.Ε., 41)ΔΕΛΙΦΑΡΜ Ε.Π.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.703/77, όπως ισχύει, κατά της Ανώνυμης Φαρμακευτικής Εταιρείας GLAXO WELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), για παράβαση του άρθρου 2 του ως άνω νόμου, σχετικά με την διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT και η αυτεπάγγελτη έρευνα της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την πολιτική που εφαρμόζει η Ανώνυμη Φαρμακευτική Εταιρία GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), και η μητρική αυτής GLAXOSMITHKLINE PLC, στη διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT για τυχόν παράβαση του άρθρου 2 του ν.703/77, όπως ισχύει, και του άρθρου 82 της Συνθήκης Ε.Κ.

4) Η από 9.1.2001 κοινή καταγγελία των εταιρειών Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης και ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν.703/77, όπως ισχύει, κατά της Ανώνυμης Φαρμακευτικής Εταιρείας GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), για παράβαση του άρθρου 2 του ως άνω νόμου, σχετικά με την διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT και η αυτεπάγγελτη έρευνα της Γραμματείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την πολιτική που εφαρμόζει η Ανώνυμη Φαρμακευτική Εταιρία GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE) και η μητρική αυτής GLAXOSMITHKLINE PLC, στη διάθεση των φαρμάκων LAMICTAL, IMIGRAN, SEREVENT για τυχόν παράβαση του άρθρου 2 του ν.703/77, όπως ισχύει, και του άρθρου 82 της Συνθήκης Ε.Κ.

5) Η από 5.12.2001 αίτηση της Ανώνυμης Φαρμακευτικής Εταιρίας GLAXOWELLCOME AEBE (μετανομασθείσα GLAXOSMITHKLINE AEBE), για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 703/77, όπως ισχύει.

Με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α. εγκαταστάθηκε μικροφωνικό σύστημα για τη μετάφραση από την Ελληνική στην Αγγλική Γλώσσα και αντίστροφα και ορίσθηκαν διερμηνείς η Τερέζα Μπούκη και ο Γεώργιος Φασολάκης.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν :

α) Οι ως άνω καταγγέλλοντες Δεκαέξι (16) Συνεταιρισμοί Φαρμακοποιών διά του πληρεξούσιου δικηγόρου Παναγιώτη Καπώνη και του Ανδρέα Γαλανόπουλου, Προέδρου της Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος,

β) Ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. διά των πληρεξουσίων δικηγόρων Λεωνίδα Ρουμανιά και Γεωργίου Παπαϊωάννου,

γ) Οι φαρμακαποθήκες 1)ΚΟΚΚΟΡΗΣ Δ.- ΤΣΑΝΑΣ Κ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, 2) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ EL-PHARM ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, 3) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΑΙΜΙΛΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΥΡΙΤΣΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ 4) ΦΑΡΜΑΣΕΡΒΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και 5) ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ διά του πληρεξούσιου δικηγόρου Γεωργίου Μαστοράκου.

δ) Η εταιρία ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης διά των πληρεξουσίων δικηγόρων Λεωνίδα Ρουμανιά και Γεωργίου Παπαϊωάννου,

ε) Η εταιρεία ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ διά του Δημητρίου Μιχαλόπουλου, Προέδρου του Δ.Σ. αυτής, και μετά των ως άνω πληρεξουσίων δικηγόρων Λεωνίδα Ρουμανιά και Γεωργίου Παπαϊωάννου,

στ) Η εταιρεία Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, διά του Κωνσταντίνου Μαρινόπουλου, Προέδρου του Δ.Σ. αυτής, και μετά των ως άνω πληρεξουσίων δικηγόρων Λεωνίδα Ρουμανιά και Γεώργιο Παπαϊωάννου.

ζ) Η εταιρία GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ (πρώην Ανώνυμη Φαρμακευτική Εταιρία GLAXOWELLCOME ΑΕΒΕ) δια των πληρεξουσίων δικηγόρων της, Δημητρίου Κυριάκη, Ιωάννη Σχινά, Κωνσταντίνου Καλαβρού, Αγγελικής Πουρνάρα και Ian Forrester.

η) Η εταιρία GLAXOSMITHKLINE PLC, δια των ως άνω πληρεξουσίων δικηγόρων της, Δημητρίου Κυριάκη, Ιωάννη Σχινά, Κωνσταντίνου Καλαβρού και Ian Forrester.

θ) Η εταιρία ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ διά του πληρεξούσιου δικηγόρου Δημητρίου Χατζηνικολή.

Οι Δεκαέξι (16) Συνεταιρισμοί Φαρμακοποιών, ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. και οι εταιρίες υπό στοιχ. γ),δ),ε), στ) και θ) ήταν διάδικοι, ως προς το μέρος της διαδικασίας που αφορούσε τις καταγγελίες, και τρίτοι, κλητευθέντες με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α., ως προς το μέρος της διαδικασίας που αφορούσε την αίτηση της εταιρίας GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ.

Η συζήτηση των υποθέσεων συνεχίστηκε και κατά τις παρακάτω συνεδριάσεις της Ε.Α. α)την1η Μαρτίου 2002, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9:30, β) την 13η Μαρτίου 2002, ημέρα Τετάρτη και ώρα 17:00, γ) την 14η Μαρτίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 9:00, δ) την 4η Απριλίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 15:00 ε) την 5η Απριλίου 2002, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9:30 και στ) την 23η Απριλίου 2002, ημέρα Τρίτη και ώρα 9:00 οπότε και ολοκληρώθηκε η ακροαματική διαδικασία. Οι παραπάνω συνεδριάσεις έλαβαν χώρα στην ως άνω αίθουσα 611 του Κτιρίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

Ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ., οι εταιρίες Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και οι ανωτέρω υπό 3) αναφερόμενες σαράντα μία (41) Φαρμακαποθήκες, είχαν καταθέσει δικόγραφα "Παρέμβασης -Καταγγελίας", τα οποία έγιναν δεκτά από την Επιτροπή Ανταγωνισμού ως καταγγελίες, καθόσον δεν προβλέπεται το δικαίωμα άσκησης Παρεμβάσεως στον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισής της.

Στην αρχή της συζητήσεως, τον λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, κα Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τις γραπτές εισηγήσεις της Γραμματείας επί των συνεκφωνηθεισών υποθέσεων και κατέληξε στα εξής :

"Ι) Για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό των τεσσάρων εισηγήσεων (με αριθ. πρωτ. 3118/14.11.2001, 625/25.2.2002, 639/25.2.2002 και 640/25.2.2002) επί των καταγγελιών : α) των 16 Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών, β) του ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ., γ) των εταιριών Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ και δ) των INTERFARM-Α.ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε. και άλλων 40 Φαρμακαποθηκών προκύπτει ότι, η περιγραφόμενη συμπεριφορά της καταγγελλόμενης και της μητρικής της επιχείρησης, συνιστά κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης. Η διαπιστωθείσα κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, όπως αναλύθηκε στις εισηγήσεις κρίνεται ότι αποτελεί σοβαρή παράβαση του ν. 703/77 και του άρθρου 82 της Συνθήκης Ε.Κ. Επειδή όμως, η διάρκεια της παράβασης, ήταν μικρότερη του έτους και δεδομένου ότι η εταιρία υπέβαλε τις με ημερομηνία 1/12/2000 και 22/2/2001 αιτήσεις αρνητικής πιστοποίησης, προκειμένου να επιβεβαιώσει ότι η εκάστοτε εφαρμοζόμενη πολιτική της δεν αποτελούσε παράβαση των διατάξεων του άρθρου 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει προτείνεται : 1) Να υποχρεωθούν οι εταιρίες GLAXOSMITHKLINE PLC και GLAXOWELLCOME ΑΕΒΕ να παύσουν την παράβαση και να παραλείψουν αυτή στο μέλλον. 2) Να απειληθεί πρόστιμο σε περίπτωση συνέχισης ή επανάληψης της παράβασης "

"ΙΙ) Για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της εισήγησης της Γραμματείας επί της αιτήσεως της Ανώνυμης Φαρμακευτικής εταιρίας GLAXOWELLCOME ΑΕΒΕ για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 703/77, όπως ισχύει, πρότεινε :

Να πιστοποιηθεί ότι το ανωτέρω λεπτομερώς περιγραφέν σύστημα που ακολουθεί η αιτούσα εταιρία "GLAXOWELLCOME ΑΕΒΕ", για την πώληση των φαρμάκων Lamictal, Imigran και Serevent κάθε είδους, αποτελεί συμπεριφορά που συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, που απαγορεύεται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 703/77, όπως ισχύει."

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβαν τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα οποία ανέπτυξαν τις θέσεις τους, απάντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησαν οι μεν καταγγέλλοντες, να γίνουν δεκτές στο σύνολό τους οι καταγγελίες, να απορριφθεί η αίτηση αρνητικής πιστοποίησης της GLAXOWELLCOME ΑΕΒΕ, να της επιβληθεί πρόστιμο για την παράνομη συμπεριφορά της και να προβεί η Ε.Α. σε ρύθμιση της αγοράς, οι δε εταιρίες GLAXOSMITHKLINE PLC και GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ, να απορριφθούν καθ΄ ολοκληρία οι σε βάρος τους καταγγελίες, να περατωθεί ως αβάσιμη η αυτεπάγγελτη έρευνα της Γραμματείας της Ε.Α. και να χορηγηθεί αρνητική πιστοποίηση για την εφαρμογή του συστήματος διανομής που γνωστοποιήθηκε από την GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ. Επίσης, τα ενδιαφερόμενα μέρη ζήτησαν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού την εξέταση μαρτύρων για τη θεμελίωση των ισχυρισμών τους η δε Επιτροπή, αποδεχόμενη το κοινό αίτημα εξέτασε τους μάρτυρες που πρότειναν τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και όσους είχαν νομίμως κλητευθεί, με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α, σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΚΥΑ 963/30.3.2001, ΦΕΚ 361/Β/4.4.2001). Συνολικά, εξετάσθηκαν οι παρακάτω : 1) η Pamela Somerset μάρτυρας της GLAXOSMITHKLINE PLC, 2) ο εκπρόσωπος του Φαρμακευτικού Συλλόγου Αθηνών (εφεξής ΦΣΑ) Ηλίας Παπαπετρίδης, Φαρμακοποιός, Μέλος του Δ.Σ. του ΦΣΑ και Αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Φαρμακευτικού Συλλόγου. Ο ΦΣΑ είχε κλητευθεί με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α. σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, 3) ο μάρτυρας των καταγγελλόντων 16 Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Χρήστος Ποντίκης, Γραμματέας του Συνεταιρισμού Φαρμακοποιών Νότιας Πελοποννήσου, 4) ο μάρτυρας των Πανελλήνιου Συλλόγου Φαρμακαποθηκαρίων Ευριπίδης Αδάμου, ιδιοκτήτης Φαρμακαποθήκης και Πρόεδρος του Πανελλήνιου Συλλόγου Φαρμακαποθηκαρίων, 5) ο μάρ-

τυρας της GLAXOSMITHKLINE PLC Richard Bushell, 6) ο Γρηγόρης Μπιτσικώκος, Νομικός Σύμβουλος του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (εφεξής ΕΟΦ). Ο ΕΟΦ είχε κλητευθεί με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α., σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, 7) η Ανδρομάχη Αντωνιάδου, Διευθύντρια της Δ/νσης Φαρμάκων και Φαρμακείων του Υπουργείου Υγείας, η οποία είχε κλητευθεί με απόφαση της Ολομέλειας της Ε.Α. σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, 8) ο μάρτυρας της GLAXOSMITHKLINE PLC Brian Cahill, 9) ο μάρτυρας των Δεκαέξι Συνεταιρισμών των Φαρμακοποιών Ανδρέας Γαλανόπουλος, Φαρμακοποιός και Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος, 10) ο μάρτυρας των Φαρμακαποθηκών Δημήτρης Πολίτης, εκπρόσωπος της εταιρίας PHARMACON Δ. ΠΟΛΙΤΗΣ και 11) ο Κωνσταντίνος Λουράντος, Πρόεδρος του Φ.Σ.Α., ο οποίος προσήλθε για να καταθέσει, έπειτα από αίτημα των καταγγελλομένων εταιριών και ο οποίος δεν προσήλθε στην συνεδρίαση της 23ης Απριλίου 2002 για να ολοκληρώσει την κατάθεσή του και απέστειλε την με αρ. πρωτ. 1323/23.4.2002 επιστολή του προς την Ε.Α. Εξάλλου, ο Ανδρέας Γαλανόπουλος και ο Ευριπίδης Αδάμου ήταν διάδικοι ως προς το μέρος της διαδικασίας που αφορούσε τη συζήτηση των καταγγελιών και τρίτοι, κλητευθέντες με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας της Ε.Α., ως προς το μέρος της διαδικασίας που αφορούσε τη συζήτηση της αίτησης της εταιρίας GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ για χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης. Επίσης, ο Δημήτρης Πολίτης είχε κλητευθεί να συμμετέχει ως τρίτος σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Ε.Α., στη συζήτηση των συνεκφωνηθεισών υποθέσεων.

Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, ο Πρόεδρος της Επιτροπής έδωσε στα ενδιαφερόμενα μέρη προθεσμία μέχρι την 20η Μαΐου 2002, για να προσκομίσουν τα υπομνήματά τους και τα στοιχεία που ζητήθηκαν από την Επιτροπή κατά την συζήτηση των υποθέσεων.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε Διάσκεψη - έπειτα από δύο αναβολές που δόθηκαν την 6η Ιουνίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 και την 17η Ιουνίου 2002, ημέρα Δευτέρα και ώρα 14:30 λόγω δικαιολογημένου κωλύματος Μελών της Ε.Α., που μετείχαν στην σύνθεση- την 1η Αυγούστου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 14:00, την οποία συνέχισε την 24η Σεπτεμβρίου 2002, ημέρα Τρίτη και ώρα 15:30, την 11η Νοεμβρίου 2002 ημέρα Δευτέρα και ώρα 15:00, την 14η Νοεμβρίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ολοκλήρωσε την 19η Δεκεμβρίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:30. Οι ως άνω συνεδριάσεις της Ε.Α. πραγματοποιήθηκαν στην ως άνω αίθουσα 611 της Γ. Γ. Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κατά την διάσκεψη, αφού έλαβε υπ' όψη της τα έγγραφα του φακέλου, τις ανωτέρω Εισηγήσεις της Γραμματείας, τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση των υποθέσεων και τα υπομνήματα τα οποία υπέβαλαν, καθώς και τα όσα κατέθεσαν οι μάρτυρες κατά την ακροαματική διαδικασία,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

Αντικείμενο των προαναφερθεισών καταγγελιών αφενός και της αυτεπάγγελτης έρευνας της Γραμματείας της Ε.Α. αφετέρου, είναι ότι οι καταγγελλόμενες, ως αποτελούσες μια οικονομική ενότητα επιχειρήσεις (λόγω του ότι η βρετανική μητρική εταιρία προσδιορίζει πλήρως την οικονομική συμπεριφορά της ελληνικής θυγατρικής), προέβησαν κατά παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ σε καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης που κατέχουν στην ελληνική αγορά. Η καταχρηστική συμπεριφορά αυτή συνίσταται στην άρνησή τους να ικανοποιούν ή εν πάση περιπτώσει να ικανοποιούν πλήρως τις παραγγελίες των χονδρεμπόρων φαρμάκων με τα σκευάσματα Imigran, Lamictal και Serevent προκειμένου να εμποδίσουν την εξαγωγή αυτών από την Ελλάδα σε άλλα κράτη μέλη. Το ζήτημα της αντίθεσης της συμπεριφοράς αυτής προς το άρθρο 82 ΕΚ εξετάζεται από κοινού με την από 5.12.2001 αίτηση της καταγγελλόμενης εταιρίας GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ για την χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης για το σύστημα διανομής, με το οποίο ικανοποιούνται τόσο οι παραγγελίες που καλύπτουν τις ανάγκες της εγχώριας κατανάλωσης όσο και κάποιες επιπλέον ποσότητες για πιθανή αύξηση της ζήτησης, για κάλυψη εκτάκτων αναγκών καθώς και κάλυψη πιθανής ζήτησης, λόγω ανάπτυξης της πελατείας των χονδρεμπόρων

Ι. Οι συμμετασχόντες στην ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού διαδικασία:

α) Οι καταγγέλοντες Δεκαέξι (16) Συνεταιρισμοί Φαρμακοποιών (εφεξής Συνεταιρισμοί) : 1) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΙΤΩΛΙΑΣ & ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ-ΣΥΦΑΙΤ", 2) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΥΝ.Π.Ε.", 3) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ (Σ.Υ.Φ.Ε.)", 4) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ- ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΗΜΑΘΙΑΣ - ΠΕΛΛΑΣ (Συν. Π.Ε. Σ.Φ..Η.)", 5) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ", 6) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ (ΣΥ.ΦΑ.Κ)", 7) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ ΣυνΠΕ", 8) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ (ΣοΦΛΑ)", 9) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΕΥΘΥΝΗ", 10) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ Ν. ΣΕΡΡΩΝ", 11) "ΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΧΑΝΙΩΝ", 12) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ (ΠΡΟ.ΣΥ.ΦΑ.)", 13) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΕΒΡΟΥ ΣυνΠΕ" 14) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ, ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ", 15) "ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΛΕΣΒΟΥ ΣΥΝ.ΠΕ." 16) "ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ Σ.Υ.Φ.Τ.Α.".

Οι καταγγέλλοντες αποτελούν συνεταιρισμούς φαρμακοποιών του ν. 1667/1986, που σκοπό έχουν την προαγωγή των εμπορικών, οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων των μελών τους φαρμακοποιών, οι οποίοι διατηρούν νόμιμα φαρμακεία, αγοράζοντας αποκλειστικά και μόνο γι' αυτούς φαρμακευτικά, παραφαρμακευτικά, καλλυντικά και άλλα προϊόντα, όπως αυτά προσδιορίζονται από τον ν. 1316/83 περί ΕΟΦ, τα οποία στη συνέχεια διαθέτουν στα μέλη τους.

Κύρια δραστηριότητα των καταγγελλόντων είναι η διατήρηση συνεταιριστικής φαρμακαποθήκης για προμήθεια κυρίως φαρμακευτικών προϊόντων, τα οποία αγορά-

ζουν από διάφορες φαρμακευτικές εταιρίες σε ποσότητες τέτοιες που να επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών των μελών τους (φαρμακείων), σύμφωνα με τις παραγγελίες που αυτά τους θέτουν απευθείας.

β) Ο καταγγέλλων ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. (εφεξής ΠΦΣ), ο οποίος είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με έδρα την Αθήνα και έχει μέλη τις ανά την Ελληνική Επικράτεια μη συνεταιρισμένες φαρμακαποθήκες, των οποίων τα συμφέροντα προασπίζει.

γ) Οι καταγγέλλουσες 41 φαρμακαποθήκες : 1)INTERFARM - Α.ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε., 2) ΚΟΚΚΟΡΗΣ Δ.- ΤΣΑΝΑΣ Κ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ, 3) ΑΤΤΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ Α.Ε.Ε., 4)VOULPHARM ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Δ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ & ΥΙΟΙ Α.Ε., 5) ΠΑΠΑΦΑΡΜ -ΓΚΙΚΑ ΜΑΡΙΑ Ε.Ε., 6) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ EL-PHARM ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, 7) ΚΑΡΚΑΛΑΣ ΗΛΙΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 8)ΣΥΣΤΕΓΑΣΜΕΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΕΣ Δ.Ι.ΚΑΣΙΜΟΣ - Λ.Ι. ΚΑΣΙΜΟΣ - Α.Ι. ΨΥΧΟΓΙΟΥ Α. Ο.Ε., 9)ILIAPHARM-Δ. ΚΑΛΠΑΞΗ & ΣΙΑ Ο.Ε, 10)ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛ. ΚΑΛΑΝΙΔΗΣ Ε.Π.Ε., 11)COSMOFARM Ε.Π.Ε, 12)MARVIFARM- Β. ΜΑΡΑΓΚΟΣ Α.Ε., 13)ΙΩΑΝ. ΣΩΤ. ΜΠΙΚΑ Ο.Ε., 14) ΓΕΩΡΓ. ΜΟΥΜΟΥΖΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 15) ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Ε.Π.Ε., 16) ΑΠ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε., 17)MEDICEL ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Β. ΤΣΙΤΣΟΣ,18) ΒΑΙΟΣ ΤΣΙΤΣΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 19) ΦΑΡΕΜΑ - ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ -ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ Ε.Π.Ε., 20) ΦΑΝ - ΙΩΦΑΡΜ Ε.Π.Ε., 21) ΦΑΡΜΑΣΕΡΒΙΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, 22)ΦΙΛΟΦΑΡΜ Ε.Π.Ε., 23)ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, 24) ΦΑΡΜΑΖΑΚ Α.Ε., 25) ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΑΙΜΙΛΙΟΣ - ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΥΡΙΤΣΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, 26) TRENTA - PHARM LODE Α.Ε., 27)ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΓΛΟΥ Ο.Ε., 28) Ι. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 29)Ε. ΓΚΑΤΖΙΜΑΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 30)ΑΝ. ΤΕΝΤΟΚΑΛΗ - ΖΑΦΕΙΡΗ Ο.Ε., 31) ΑΡΓΩΦΑΡΜ Α.Ε. 32)CRETA PHARM ΣΥΣΤΕΓΑΣΜΕΝΕΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΕΣ Μ. ΜΑΣΤΡΑΚΟΥΛΗ-Ε. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε., 33) ΕΥΘ. ΕΛ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ Ο.Ε, 34)ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ ΣΤΕΡΓ. ΚΩΝ. ΖΟΥΡΝΑΤΖΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 35) ΦΡΟΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε., 36)ΘΗΒΑΦΑΡΜ ΜΑΝΙΤΑΡΗΣ ΑΠΟΣΤ. & ΣΙΑ Ο.Ε., 37) ΜΠΕΤΙΝΑ ΑΝΔΡ. ΒΥΘΟΥΛΚΑ, 38) ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, 39) ΜΟΣΧΩ ΓΡΑΨΑ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε., 40) PENIFARM Ε.Π.Ε., 41)ΔΕΛΙΦΑΡΜ Ε.Π.Ε.,

δ) Οι καταγγέλλουσες εταιρίες Κ. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ ΙΩΝΑ ΣΤΡΟΥΜΣΑ Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης και ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΗ PHARMA GROUP ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

Οι ανωτέρω υπό στοιχ. γ)-δ) καταγγέλλουσες επιχειρήσεις, αποτελούν νομίμως λειτουργούσες φαρμακεμπορικές επιχειρήσεις, οι οποίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (Π.Δ.194/95) και την σχετική άδεια λειτουργίας τους, είναι υποχρεωμένες (''υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας'') να διαθέτουν μονίμως ένα διαφοροποιημένο σύνολο φαρμακευτικών προϊόντων κατάλληλων για την κάλυψη των απαιτήσεων ενός γεωγραφικά καθορισμένου εδάφους και για την εξασφάλιση της παράδοσης των απαιτουμένων προμηθειών σε πολύ σύντομα χρονικά διαστήματα σ' όλη την έκταση του εν λόγω εδάφους.

Τα μέλη του ΠΣΦ, των Συνεταιρισμών και των ως άνω υπό στοιχ. γ)-δ) Φαρμακαποθηκών καλύπτουν με φάρμακα και τις πλέον απομακρυσμένες περιοχές (παραμεθόριες, νησιωτικές και ορεινές) της χώρας, στις οποίες υπάρχουν φαρμακεία - πελάτες τους. Οι ανωτέρω αγοράζουν από την καταγγελλόμενη GLAXO εκτός των άλλων φαρμακευτικών προϊόντων της τελευταίας, και τα φάρμακα Imigran, Lamictal και Serevent σε όλες τους τις μορφές, τα οποία διαθέτουν στη συνέχεια τόσο στην εθνική αγορά, όσο και στο εξωτερικό.

ε) Η καταγγελλόμενη/αιτούσα εταιρία GLAXOSMITHKLINE ΑΕΒΕ (πρώην GLAXOWELLCOME- εφεξής GLAXO) και η μητρική της GLAXOSMITHKLINE PLC (εφεξής GSK)

Η καταγγελλόμενη/αιτούσα εταιρία GLAXO είναι ανώνυμη εμπορική και βιομηχανική εταιρία φαρμακευτικών προϊόντων, με έδρα το Χαλάνδρι Αττικής.

Η ανωτέρω εταιρία είναι αποκλειστικώς υπεύθυνη άδειας κυκλοφορίας φαρμακευτικών προϊόντων και αντιπρόσωπος στη χώρα μας των προϊόντων που παράγουν οι αλλοδαπές εταιρίες με την επωνυμία The Wellcome Foundation Ltd, Glaxo Operations UK Ltd, Glaxo Group Ltd και GlaxoWellcome Spa. Η εταιρία εισάγει και διανέμει 120, ιδιοσκευάσματα μεταξύ των οποίων και τα Lamictal, Imigran και Serevent. Τα εν λόγω προϊόντα είναι πρωτότυπα φάρμακα, προϊόντα έρευνας και τεχνολογίας και κατατάσσονται στην κατηγορία των συνταγογραφούμενων φαρμάκων.

Η GLAXO είναι εκ του νόμου υπεύθυνη για τον ομαλό εφοδιασμό της εθνικής αγοράς, όσον αφορά τη διακίνηση και την επάρκεια των φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων της στα φαρμακεία της χώρας, καθώς και για την διατήρηση τριμήνου αποθέματος ασφαλείας (Ν.Δ. 96/73, αρθ. 8 παρ.4, Ν. 1316/83, αρθ. 29 παρ. 2).

Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται στο με αριθ. πρωτ. 529/14.2.01 υπόμνημα της GLAXO, τόσο η ελληνική εταιρία όσο και οι παραπάνω αλλοδαπές (παραγωγοί) εταιρίες, ελέγχονται απόλυτα από τον ίδιο μέτοχο που είναι η μητρική του πολυεθνικού ομίλου εταιρία με την επωνυμία GlaxoWellcome plc (και ήδη Glaxosmithkline plc). Συνεπώς, αν και η εταιρία διαθέτει νομική αυτοτέλεια, εντούτοις δεν διαθέτει επιχειρηματική και οικονομική αυτοτέλεια, δεδομένου ότι η επιχειρηματική της πολιτική καθορίζεται από την μητρική της εταιρία.

Η μητρική εταιρία GSK, αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες παγκοσμίως εταιρίες παραγωγής φαρμακευτικών προϊόντων. Σημειώνεται ότι η εν λόγω εταιρία προήλθε από τη συγχώνευση, που έλαβε χώρα το 2000, των εταιριών GLAXOWELLCOME PLC και SMITHKLINE BEECHAM.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών της καταγγελλόμενης/αιτούσας GLAXO ανήλθε σε 22.682.172.000 δρχ. ή 68.423.254.439 ΕΥΡΩ, σε 27.148.570.000 δρχ. ή 83.339.943 ΕΥΡΩ και 36.246.864.236 δρχ. ή 107.672.481 ΕΥΡΩ για τα έτη 1998, 1999 και 2000 αντίστοιχα. Ο δε συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου GSK, το 2000 ανήλθε σε 18.079 εκατ. λίρες ή 29.665.585.349 ΕΥΡΩ, εκ των οποίων το ποσό των 15.429 εκατ. λιρών ή 25.317.236.371 ΕΥΡΩ, αφορούσε φαρμακευτικά προϊόντα.

ΙΙ. Πραγματικά περιστατικά

Οι υπό κρίση καταγγελίες και η αίτηση χορήγησης αρνητικής πιστοποίησης αφορούν την από την καταγγελλόμενη/αιτούσα GLAXO διάθεση στην εσωτερική αγορά

των φαρμάκων Imigran, Lamictal και Serevent.

Δεν αμφισβητείται ότι μέχρι τον Νοέμβριο του 2000 η καταγγελλόμενη/αιτούσα GLAXO ικανοποιούσε πλήρως (ή, πάντως άνευ ουσιωδών προβλημάτων) τις παραγγελίες που ελάμβανε, τόσο από τους καταγγέλλοντες όσο και από λοιπούς τρίτους, κυρίως φαρμακαποθήκες. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω παραγγελιών κατέληγε στις αγορές άλλων Κρατών μελών της Ευρ.Ενωσης, ιδίως στο Ην. Βασίλειο, τούτο δε λόγω της πολύ χαμηλότερης τιμής των υπό κρίση τριών φαρμάκων στην Ελλάδα. Αμφισβητείται, πάντως, αν οι εν λόγω παράλληλες εισαγωγές είχαν δημιουργήσει ή όχι ελλείψεις στην εθνική αγορά, υπήρξαν δε αντικρουόμενες καταθέσεις κατά τη διαδικασία ως προς το ζήτημα αυτό.

Από τις αρχές Νοεμβρίου 2000, η καταγγελλόμενη/αιτούσα εταιρία GLAXO, επικαλούμενη σημαντικές ελλείψεις στην ελληνική αγορά και αποδίδοντας τις ελλείψεις αυτές στις επανεξαγωγές από τρίτους των φαρμάκων που η ίδια εισήγαγε, σταμάτησε να ικανοποιεί τις παραγγελίες των καταγγελλόντων και άλλων τρίτων, δηλώνοντας ότι θα προμήθευε κατευθείαν τα νοσοκομεία και τα φαρμακεία. Κατέθεσε εξ άλλου και σχετική αίτηση αρνητικής πιστοποίησης (αρ. πρωτ. 2458/1.12.2000). Αμφισβητείται και εδώ, υπό την ανωτέρω έννοια, αν η νέα αυτή μέθοδος πωλήσεως της καταγγελλομένης/αιτούσας GLAXO επέφερε βελτίωση ή επιδείνωση της κατάστασης, ως προς τον ομαλό εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς.

Από τον Φεβρουάριο του 2001, η καταγγελλόμενη/αιτούσα GLAXO, επικαλούμενη "σχετική ομαλοποίηση του εφοδιασμού και αναδόμηση του αποθέματος των νοσοκομείων και φαρμακείων", αντικατέστησε το προηγούμενο σύστημα μ' ένα κατ' αυτήν "αντικειμενικό σύστημα διανομής ... σε όλα τα μέρη της αλυσίδας διακίνησης των φαρμακευτικών προϊόντων", το οποίο αποτέλεσε μάλιστα αντικείμενο δεύτερης αίτησης αρνητικής πιστοποίησης (αρ. πρωτ. 622/22.2.2001). Και ως προς αυτό υπάρχει πάντως, η αναφερόμενη στις δύο παραπάνω παραγράφους, αμφισβήτηση.

Ακολούθησε η 193/ΙΙΙ/3.8.2001 απόφαση ασφαλιστικών μέτρων της Επιτροπής, υποχρεώσασα την εταιρία GLAXO να εκτελεί, προσωρινώς και μέχρι εκδόσεως αποφάσεως επί της κυρίας υποθέσεως, πλήρως τις παραγγελίες για τα υπό κρίση φάρμακα, πράγμα που αυτή έπραξε, στο μέτρο όμως του εφοδιασμού της από τη μητρική εταιρεία. Ο εν λόγω εφοδιασμός υπερκάλυπτε μεν τις ανάγκες κατανάλωσης της εσωτερικής αγοράς, οι παραγγελίες όμως ήταν πολλαπλάσιες, ιδίως για τον Σεπτέμβριο 2001, όπως προκύπτει από τα προσκομισθέντα από την GLAXO στοιχεία, με αποτέλεσμα, καθώς η εκτέλεσή τους γινόταν κατά σειρά προτεραιότητας, άλλες να εκτελούνται πλήρως και άλλες καθόλου.

Η ως άνω απόφαση ασφαλιστικών μέτρων συνεχίζει να ισχύει μέχρι σήμερα, επικυρωθείσα και με την 68/10.1.2002 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Κυρίως από την πλευρά των φαρμακαποθηκών έχει καταγγελθεί στην Επιτροπή ότι η GLAXO και η μητρική της δεν έχουν συμμορφωθεί με τα διαταχθέντα ασφαλιστικά μέτρα και ότι με τη συμπεριφορά τους επιδιώκουν να αποδείξουν ότι η απόφαση της Επιτροπής είναι ουσιαστικά ανεφάρμοστη. Οι ως άνω εταιρίες, πάντως, συμμορφώνονται με την από 27.11.2001 εγκύκλιο του ΕΟΦ, σύμφωνα με την οποία, όλοι οι συμμετέχοντες στη διακίνηση των συνταγογραφούμενων φαρμάκων "πρέπει να διαθέτουν στην εθνική αγορά ποσότητες τουλάχιστον ίσες της τρέχουσας συνταγογραφίας...πλέον ποσοστού (25%) για τυχόν έκτακτες ανάγκες και αλλαγής συνθηκών". Το συμβατό της εν λόγω εγκυκλίου του ΕΟΦ με τους κανόνες του κοινοτικού δικαίου αμφισβητείται κυρίως από την πλευρά των φαρμακαποθηκών (σχετ. η από 10.4.2002 αίτηση του Πανελληνίου Συλλόγου Φαρμακαποθηκαρίων προς την Γενική Διεύθυνση XV της Ε.Ε).

Μέχρι την εκδίκαση των ανωτέρω υποθέσεων από την Επιτροπή, το ζήτημα του κατά πόσον υπάρχουν ελλείψεις στην εσωτερική αγορά εξακολουθούσε να αποτελεί αντικείμενο αμφισβήτησης μεταξύ των μερών, υπό την έννοια των προαναφερθέντων για τα προηγούμενα χρονικά διαστήματα.

Έχει εξ άλλου κατατεθεί από την GLAXO και τρίτη αίτηση αρνητικής πιστοποίησης (αρ. πρωτ. 3441/5.12.2001), ως συνέπεια καταθέσεως από τη μητρική εταιρεία αίτησης αρνητικής πιστοποίησης ενώπιον της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διανομή των φαρμακευτικών της προϊόντων στις εθνικές αγορές της Ευρώπης.

ΙΙΙ. Νομικό μέρος

Α) Η διαμόρφωση των τιμών των φαρμακευτικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα στην Ελλάδα.

Σε αντίθεση προς ό,τι συμβαίνει με την μεγάλη πλειονότητα των εμπορευμάτων, οι τιμές των συνταγογραφούμενων φαρμάκων μεταξύ των οποίων και τα επίδικα, δεν διαμορφώνονται ελεύθερα από την αγορά, αλλά καθορίζονται με πράξεις των αρμόδιων υπηρεσιών των Κρατών μελών. Ο εν λόγω κρατικός παρεμβατισμός, με οποιαδήποτε ειδικότερη μορφή και αν εκδηλώνεται, οφείλεται στην αναγκαιότητα στήριξης των εθνικών προϋπολογισμών υγείας, ενόψει του ότι τα συνταγογραφούμενα φάρμακα καλύπτονται κατά κανόνα από τα κοινωνικοασφαλιστικά ταμεία. Και γενικότερα, εξ άλλου, γίνεται δεκτό ότι η αναγκαιότητα ελέγχου των δαπανών και περιορισμού της σπατάλης στον τομέα της υγείας μπορεί να θεμελιώσει περιορισμούς στις κανονικώς εφαρμοζόμενες κοινοτικές διατάξεις (ενδ. Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [παρακάτω και ΔΕυρΚ] 12.7.2001, υποθ. C-157/99, Smits & Peerbooms, Συλλογή, Ι-5473) για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών).

Στην Ελλάδα, η τιμή των φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων καθορίζεται μονομερώς από το κράτος με αγορανομικές διατάξεις και δελτία τιμών της Γεν. Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης (Α.Δ. 14/89), κατ΄ εφαρμογή δε σχετικής απόφασης, η τιμή κάθε φάρμακου στην Ελλάδα κινείται στο επίπεδο της χαμηλότερης τιμής που συναντάται στα Κράτη μέλη της Ένωσης.

Η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να παραθέσει στο σημείο αυτό τους σχετικούς πίνακες που κατήρτισε η Γραμματεία της για τα τρία επίδικα φάρμακα, με στοιχεία 1998, για τα οποία ούτε υπήρξε ουσιώδης αμφισβήτηση των μερών, ούτε ισχυρισμός περί ουσιώδους μεταγενέστερης αποκλίσεως.

IMIGRAN

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	ΤΙΜΗ ΦΘΗΝ. ΧΩΡΑΣ	ΤΙΜΗ ΑΓΓΛΙΑΣ	ΤΙΜΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΤΙΜΗ ΕΛΛΑΔΑΣ
F.C TABL 2X100 mg	-	7626 δρχ	7137 δρχ	3398 δρχ*
F.C TABL. 4X50 mg	(ΙΣΠ) 5184 δρχ	9444 δρχ	7122 δρχ	3398 δρχ*
INJ. SOL.. BT 2 SYR.X 6MG/O,5 ml+ AUTO INJ.	(ΙΣΠ) 11206 δρχ	17507 δρχ	16058 δρχ	11206 δρχ.
M.D. NAS.SP.2FLX20 mg /0,1 ml	(ΓΑΛ) 3470 δρχ.	6729 δρχ	6040 δρχ.	3470 δρχ.
INJ.SOL. BT 2 SYR.X6mg	(ΠΟΡ) 12621 δρχ.	16656 δρχ.	14802 δρχ.	12087 δρχ **
SUPP. 4X25 mg	(ΙΤΑΛ) 3998 δρχ	-	5745 δρχ	3242 δρχ. **

* η τιμή προέκυψε βάσει κοστολογίου

** Τα εν λόγω σκευάσματα πήραν την αιτούμενη από την εταιρία τιμή, ως χαμηλότερη της φθηνότερης χώρας.

LAMICTAL

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	ΤΙΜΗ ΦΘΗΝ. ΧΩΡΑΣ	ΤΙΜΗ ΑΓΓΛΙΑΣ	ΤΙΜΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΤΙΜΗ ΕΛΛΑΔΑΣ
Dis tab30X100 mg	(ΙΤΑΛ) 9032 δρχ	14948 δρχ	13244 δρχ	9032 δρχ
Dis tab30X5 mg	(ΕΛΒ) 1159 δρχ	3541 δρχ.	---	1159 δρχ
Dis.tab 30x25mg	(ΙΤΑΛ) 2258 δρχ	5097 δρχ	3464 δρχ	2258 δρχ
Tab.30x200mg	(ΙΣΠ) 13214 δρχ	25421 δρχ	26488 δρχ	13214 δρχ
Tab.30x100 mg	(ΙΤΑΛ) 9032 δρχ	14948 δρχ	13244 δρχ	9032 δρχ
Tab 30x25mg	(ΙΤΑΛ) 2258 δρχ	5097 δρχ	3464 δρχ	2258 δρχ
Tab30x50 mg	(ΙΤΑΛ) 4515 δρχ	8663 δρχ	6753 δρχ	4515 δρχ

SEREVENT

ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑ	ΤΙΜΗ ΦΘΗΝ. ΧΩΡΑΣ	ΤΙΜΗ ΑΓΓΛΙΑΣ	ΤΙΜΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΤΙΜΗ ΕΛΛΑΔΑΣ
AER.MD INH 60 DOS X25 mcg	(ΙΤΑΛ) 3790 δρχ	6814 δρχ	----	3749 δρχ *
AER MD INH συσκ.χ120 DOSx25 mcg	(ΙΣΠ) 7171 δρχ	12179 δρχ	7648 δρχ	7171 δρχ
PD INH MD DISKUS 50 mcgx60 DOS	(ΑΥΣ) 7694 δρχ	15521 δρχ	8086 δρχ	7694 δρχ
PD INH MD FL 5 ROTADISKX4 DOSES X50 mcg/DOS	(ΙΣΠ) 2956 δρχ	4759 δρχ	-----	2956 δρχ

* Στο δελτίο τιμών φαρμάκων 1/90, η εταιρία αιτήθηκε την μείωση της τιμής του εν λόγω φαρμάκου από 3790 δρχ σε 3749 δρχ. για να συμπεριληφθεί στη λίστα των συνταγογραφούμενων φαρμάκων.

Β) Έλεγχος της συμπεριφοράς των καταγγελλομένων εταιριών βάσει του άρθρου 82 ΕΚ

Εξετάζεται, κατά πόσο η άρνησή των καταγγελλομένων να ικανοποιήσουν πλήρως τις αιτούμενες από τους καταγγέλλοντες ποσότητες των επιδίκων φαρμάκων συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης κατά την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ. Εφόσον η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι αρνητική, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα είναι σε θέση να εξετάσει, κατά πόσο συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης κατ' άρθρο 11 του ν.703/77. Η διερεύνηση του θέματος προϋποθέτει εν πρώτοις την εκτίμηση της θέσης των καταγγελλομένων στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της.

α) Η θέση των καταγγελλομένων εταιριών στη σχετική αγορά

αα) Η κατ' αντικείμενο οριοθέτηση της σχετικής αγοράς

Σύμφωνα με τις καταγγελλόμενες εταιρείες η οριοθέτηση της σχετικής αγοράς δεν θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το "παραδοσιακό", όπως η ίδια αναγνωρίζει, κριτήριο της κύριας θεραπευτικής ένδειξης καθενός από τα τρία επίδικα φάρμακα, αλλά με βάση τα περιθώρια κέρδους που παρουσιάζουν αυτά για τους εξαγωγείς. Υφίσταται με άλλα λόγια, κατά την άποψη των καταγγελλομένων, μία διακεκριμένη αγορά "εξαγώγιμων φαρμάκων", στην οποία ανήκουν τα φάρμακα των οποίων οι παράλληλες εξαγωγές παρουσιάζουν σημαντικό περιθώριο κέρδους. Με αυτό το σκεπτικό "στην υπό κρίση περίπτωση, η σχετική αγορά προϊόντων είναι η αγορά για τις υπηρεσίες διακρατικού εμπορίου συνταγογραφουμένων φαρμάκων στο σύνολό της, και όχι κάθε επιμέρους φαρμάκου". Στην εν λόγω δε αγορά οι καταγγελλόμενες, σύμφωνα πάντο-

τε με τους ισχυρισμούς τους, ουδόλως διαθέτουν δεσπόζουσα θέση, αφού το μερίδιο της GSK στην αγορά αυτή ανέρχεται σε ποσοστό 7,5% ενώ το αντίστοιχο μερίδιο της GLAXO σε ποσοστό 9,3% για το έτος 2000 και 9,2% για το έτος 2001.

Την κατά τα ανωτέρω οριοθέτηση της σχετικής αγοράς οι καταγγελλόμενες στηρίζουν σε μία διευρυμένη θεώρηση της έννοιας του καταναλωτή, υπό το πρίσμα του οποίου, συμφώνως προς τα παγίως γενόμενα δεκτά, κρίνεται η εναλλαξιμότητα των προϊόντων με βάση τις ιδιότητες, τιμή και χρήση τους. Με άλλα λόγια, και χωρίς να αμφισβητούν την ιδιότητα και των τελικών χρηστών-ασθενών ως καταναλωτών, οι καταγγελλόμενες υποστηρίζουν ότι ως καταναλωτές θα πρέπει επίσης να εκληφθούν οι ενδιάμεσοι καταναλωτές χονδρέμποροι. Υπενθυμίζει δε ότι με την απόφαση Michelin (ΔΕυρΚ 9.11.1983, υπόθ.322/81, Συλλογή, 3461) το ΔΕυρΚ έκρινε ότι, εφόσον τα ίδια προϊόντα χρησιμοποιούνται από διαφορετικές κατηγορίες καταναλωτών, ο ανταγωνισμός σε κάθε χωριστή αγορά ρυθμίζεται στην πραγματικότητα από τελείως διαφορετικούς παράγοντες και κανόνες.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν υιοθετεί την προτεινόμενη από τις καταγγελλόμενες οριοθέτηση της σχετικής αγοράς. Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής η κατ' αντικείμενο οριοθέτηση της σχετικής αγοράς φαρμάκων με μόνο το κριτήριο το "εξαγωγικό τους ενδιαφέρον", παραβλέπει το γεγονός ότι σε κάθε διακινούμενο μέσω του παραλλήλου εμπορίου και εν προκειμένω για κάθε εξαγόμενο από την Ελλάδα φάρμακο υπάρχει αντίστοιχη ζήτηση από κάποιο άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα από την Μεγάλη Βρετανία. Η ζήτηση για τα φάρμακα που παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον για τους ασκούντες παράλληλο εμπόριο δεν προσδιορίζεται συνεπώς και εν προκειμένω από τους έλληνες φαρμακαποθηκαρίους, αλλ' αυτοί ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένη ζήτηση προϊόντων από το εξωτερικό. Αν δεν κατορθώνουν να προμηθευτούν το φάρμακο που τους ζητείται και αντί αυτού επιχειρήσουν να διαθέσουν κάποιο άλλο επίσης ενδιαφέρον από άποψη περιθωρίου κέρδους, δεν είναι βέβαιο ότι θα επιτύχουν να εύρουν αντίστοιχους αγοραστές, όπως επίσης δεν είναι βέβαιο ότι το περιθώριο κέρδους θα είναι συγκρίσιμο. Αν επιχειρούσε κάποιος να οριοθετήσει την αγορά κατά την πρόταση των καταγγελλομένων, θα αντιμετώπιζε ουσιαστικότατες δυσχέρειες, όπως π.χ. να ορίσει το περιθώριο κέρδους, άνω του οποίου τα φάρμακα ανήκουν στη "σχετική αγορά". Ήδη αυτός ο προσδιορισμός εμπεριέχει στοιχεία αυθαιρεσίας. Επιπλέον, θα έπρεπε να προβεί σε διαβάθμιση μέσα στην αγορά αυτή ανάλογα με το μέγεθος του περιθωρίου κέρδους και ανάλογα με την εκάστοτε ζήτηση, έτσι ώστε να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για υποκατάστατα προϊόντα. Θα έπρεπε δηλ. να εξετάσει μεταξύ φαρμάκων με διαφορετικό περιθώριο κέρδους και διαφορετική ζήτηση, η οποία δεν θα είναι πάντοτε σταθερή, πόσα φάρμακα Α πρέπει να πωληθούν και με ποια τιμή, ώστε να ισοσκελίζεται η απώλεια των κερδών που προέκυψε από το γεγονός ότι ο παραλλήλως εμπορευόμενος δεν κατόρθωσε να προμηθευθεί προς εξαγωγή συγκεκριμένη ποσότητα από το φάρμακο Β. Κυρίως όμως, θα παρέβλεπε ότι η ζήτηση δεν δημιουργείται από τους ίδιους τους έλληνες φαρμακεμπόρους αλλά από τους ξένους, οι οποίοι με τη σειρά τους "μεταφέρουν" τη ζήτηση των φαρμακοποιών και τελικώς των ασθενών της χώρας τους. Άλλωστε, η "αγορά", όπως αυτή οριοθετείται από τις καταγγελλομένες, παρουσιάζει το παράδοξο οι επιχειρήσεις, τα προϊόντα των οποίων διακινούνται σε αυτή, να μην έχουν κίνητρο βελτίωσης της θέσης τους με την κατάκτηση μεγαλυτέρου μεριδίου. Αντιθέτως, οι επιχειρήσεις, τα προϊόντα των οποίων παρουσιάζουν αυξημένο ενδιαφέρον για παράλληλη διακίνηση, έχουν κάθε λόγο να περιορίσουν το μερίδιο συμμετοχής τους στην "σχετική αγορά". Έτσι, από την προτεινόμενη από τις καταγγελλόμενες οριοθέτηση ελλείπει ένα βασικό συστατικό στοιχείο της αγοράς δηλαδή αυτό του ανταγωνισμού μεταξύ των δραστηριοποιούμενων σε αυτήν επιχειρήσεων. Ενόψει όσων εκτέθηκαν, η Επιτροπή θεωρεί ότι η κατ' αντικείμενο σχετική αγορά δεν μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των φαρμάκων που διακινούνται μέσω του παραλλήλου εμπορίου.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτιμά ότι η κατ' αντικείμενο οριοθέτηση της σχετικής αγοράς πρέπει να στηριχθεί στο κριτήριο της κύριας θεραπευτικής ένδειξης του υπό κρίση φαρμάκου.

Το κριτήριο αυτό χρησιμοποιείται συνήθως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πράγματι, όπως πρόσφατα εκθέτει στην απόφαση της επί της υπόθεσης IV/36.957/F3 GLAXO WELLCOME, ΕΕ L302/01 της 17.11.2001, παρ. 110-111, η Επιτροπή συνήθως στηρίζεται στο τρίτο επίπεδο της "Ανατομικής Θεραπευτικής Κατάταξης" ("Anatomical Therapeutic Classification") του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας που περιλαμβάνει θεραπευτικές/ φαρμακολογικές υποκατηγορίες φαρμάκων ως αφετηρία εξέτασης. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις η εν λόγω οριοθέτηση της αγοράς μπορεί να είναι ευρύτερη ή στενότερη από αυτό. Εν τέλει όμως η υποκατάσταση ενός φαρμακευτικού προϊόντος από κάποιο άλλο, εξαρτάται τόσο από τις ενδείξεις για τις οποίες αυτό έχει εγκριθεί και χρησιμοποιείται όσο και από την κλινική ανταπόκριση του ασθενούς στη θεραπεία με κάθε ένα από τα φάρμακα που θεωρούνται υποκατάστατα.

Με βάση το τελευταίο αυτό κριτήριο του τρίτου επιπέδου της ATC, δηλ. αυτό της θεραπευτικής ένδειξης, διαπιστώνονται τα εξής ως προς την οριοθέτηση των αγορών, στις οποίες ανήκουν τα επίδικα φάρμακα:

1. Στην κατηγορία των αντιεπιληπτικών φαρμάκων ανήκουν φαρμακευτικά σκευάσματα τα οποία σκοπό έχουν τον έλεγχο των επιληπτικών κρίσεων.

Η έναρξη της θεραπείας πρέπει να γίνεται κατά κανόνα με ένα φάρμακο, που στις περισσότερες περιπτώσεις αρκεί για τον έλεγχο των κρίσεων. Προσθήκη δευτέρου φαρμάκου δικαιολογείται, μόνον όταν οι κρίσεις συνεχίζονται. Η διακοπή των αντιεπιληπτικών φαρμάκων, εάν γίνει απότομα, ενέχει τον κίνδυνο επανεμφάνισης των κρίσεων, που μπορεί να φτάσει μέχρι status epilepticus και για το λόγο αυτό πρέπει να γίνεται βαθμιαία σε διάστημα μηνών. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση αλλαγής από ένα φάρμακο σε άλλο που πρέπει επίσης να γίνεται βαθμιαία σε διάστημα εβδομάδων.

Στην παραπάνω κατηγορία ανήκει και το φάρμακο Lamictal. Το εν λόγω φάρμακο έχει κύρια ένδειξη τη μονοθεραπεία και συμπληρωματική θεραπεία σε εστιακές κρίσεις ενηλίκων. Επίσης, χρησιμοποιείται και ως συμπληρωματική θεραπεία (μαζί με βαλπροϊκό νάτριο) σε παιδιά 2-12 ετών (Στοιχεία ΕΟΦ, Εθνικό Συνταγολόγιο- Έκδοση 2000).

Στην ελληνική αγορά δεν κυκλοφορεί άλλο φάρμακο με

την ίδια δραστική ουσία (Lamotrigine), ενώ με διαφορετική δραστική ουσία και ίδια γενικότερα θεραπευτικά αποτελέσματα κυκλοφορούν 16 ακόμη σκευάσματα (Στοιχεία IMS).

Από τα σκευάσματα αυτά το NEURONTIN με δραστική ουσία την Gabapentin της εταιρίας PFIZER HELLAS και κύρια ένδειξη τη συμπληρωματική θεραπεία της επιληψίας στις περιπτώσεις που τα άλλα επιληπτικά, μόνα ή σε συνδυασμό, δεν επιτυγχάνουν τον έλεγχο των κρίσεων και το SABRIL με δραστική ουσία την Vigabatrin της εταιρίας AVENTIS και κύρια ένδειξη τη θεραπευτική αγωγή της επιληψίας που δεν ελέγχεται ικανοποιητικά από τα άλλα φάρμακα, εκτιμάται ότι παρουσιάζουν μερική εναλλαξιμότητα με το ανωτέρω σκεύασμα Lamictal, από πλευράς κύριας ένδειξης (Στοιχεία Διεύθυνσης Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, Γ. Γραμ. Εμπορίου, Υπουργείου Ανάπτυξης βάσει λίστας ΕΟΦ)

2. Στην κατηγορία των αντιημικρανικών φαρμάκων ανήκουν φαρμακευτικά σκευάσματα τα οποία σκοπό έχουν την αντιμετώπιση του ημικρανικού πόνου, όσο και την πρόληψη ή τη μείωση της συχνότητας εμφάνισης των ημικρανικών παροξυσμών.

Στην παραπάνω κατηγορία ανήκει και το Imigran, το οποίο αποτελεί πρωτοποριακό φάρμακο για την καταπολέμηση της ημικρανίας. Σύμφωνα με τις ενδείξεις του πρόκειται για εκλεκτικό αγωνιστή των υποδοχέων της 5-υδροξυτρυπταμίνης, οι οποίοι βρίσκονται κυρίως στα κρανιακά αγγεία (ιδίως στη βασική αρτηρία) και στα αγγεία της σκληράς μήνιγγος και δρα σε οξεία κρίση ημικρανίας (Στοιχεία ΕΟΦ, Εθνικό Συνταγολόγιο, Έκδοση 2000).

Στην ελληνική αγορά δεν κυκλοφορεί άλλο φάρμακο με την ίδια δραστική ουσία (Sumatriptan Succinate), ενώ με διαφορετική δραστική ουσία και ίδια γενικότερα θεραπευτικά αποτελέσματα κυκλοφορούν 10 ακόμη σκευάσματα (Στοιχεία IMS).

Από τα σκευάσματα αυτά το ZOMIGON με δραστική ουσία την Zolmitriptan της εταιρίας ASTRA-ZENECA και το CAFERGOT και DIHYDERGOT με δραστική ουσία την τρυτική εργοταμίνη και την διϋδροεργοταμίνη αντίστοιχα της εταιρίας NOVARTIS παρουσιάζουν μερική εναλλαξιμότητα με το ανωτέρω σκεύασμα από πλευράς κύριας ένδειξης (Στοιχεία Διεύθυνσης Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, Γ.Γραμ. Εμπορίου, Υπουργείου Ανάπτυξης, βάσει λίστας ΕΟΦ) δηλ. αποτελούν σκευάσματα "εφόδου" για άμεση αντιμετώπιση κρίσεων ημικρανίας.

Στα παραπάνω σκευάσματα προστέθηκαν, ως έχοντα μερική εναλλαξιμότητα, σύμφωνα με τα νεότερα στοιχεία της Διεύθυνσης Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, Γ.Γραμ. Εμπορίου, Υπουργείου Ανάπτυξης (βάσει 2 ης λίστας ΕΟΦ) και τα σκευάσματα MAXALT με δραστική ουσία την Rizatriptan-Benzoate της εταιρίας ΒΙΑΝΕΞ Α.Ε. και NARAMIG με δραστική ουσία την Naratriptan HCL της GLAXO.

3. Στην ευρύτερη αγορά των φαρμάκων για παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος περιλαμβάνονται φαρμακευτικά σκευάσματα τα οποία ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες: α) Βρογχοδιασταλτικά, β) Διεγέρτες αδρενεργικών υποδοχέων, γ) Εκλεκτικοί διεγέρτες, δ) Μη εκλεκτικοί διεγέρτες, ε) Παράγωγα ξανθίνης, στ) Αντιχολινεργικά, ζ) Κορτικοστεροειδή και η) Προφυλακτικά του άσθματος.

Στην κατηγορία των εκλεκτικών διεγερτών ανήκει και το Serevent. Τα φάρμακα της κατηγορίας αυτής αποτελούν φάρμακα εκλογής στην κατ' αρχήν αντιμετώπιση του βρογχικού άσθματος. Παρουσιάζουν ιδιαίτερα πλεονεκτήματα όπως: ταχεία έναρξη και μεγάλη διάρκεια δράσης και πρόκληση έντονης βρογχοδιαστολής. Περαιτέρω η κατηγορία των εκλεκτικών διεγερτών χωρίζεται σε δύο υποκατηγορίες : α) των εκλεκτικών διεγερτών βραχείας δράσης και β) των εκλεκτικών διεγερτών παρατεταμένης δράσης.

Στην υποκατηγορία των εκλεκτικών διεγερτών παρατεταμένης δράσης ανήκει και το Serevent. Σύμφωνα με τις ενδείξεις του χρησιμοποιείται για παρατεταμένη θεραπεία του άσθματος (βρογχόσπασμου) και δεν συνιστάται για την αντιμετώπιση της οξείας ασθματικής κρίσης (Στοιχεία ΕΟΦ Εθνικό Συνταγολόγιο-Έκδοση 2000).

Στην ελληνική αγορά δεν κυκλοφορεί άλλο φάρμακο με την ίδια δραστική ουσία (Salmeterol Xinafoate), ενώ με διαφορετική δραστική ουσία και ίδια θεραπευτικά αποτελέσματα (ίδια θεραπευτική κατηγορία - εκλεκτικοί διεγέρτες), κυκλοφορούν ακόμη 7 σκευάσματα (Λίστα ΕΟΦ).

Όμως στην ίδια υποκατηγορία (εκλεκτικοί διεγέρτες παρατεταμένης δράσης) με το παραπάνω φάρμακο ανήκει μόνο το φαρμακευτικό σκεύασμα FORADIL με δραστική ουσία την (Formoterol) της εταιρίας NOVARTIS PHARMA (Στοιχεία Διεύθυνσης Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, Γ.Γραμ. Εμπορίου, Υπουργείου Ανάπτυξης, βάσει λίστας ΕΟΦ).

Στα παραπάνω σκευάσματα προστέθηκε, σύμφωνα με τα νεότερα στοιχεία της Διεύθυνσης Βιομηχανικών Προϊόντων και Φαρμάκων, Γ.Γραμ. Εμπορίου, Υπουργείου Ανάπτυξης (βάσει 2ης λίστας ΕΟΦ) και το σκεύασμα OXEZ Tur. με δραστική ουσία την Formoterol Fumarate της εταιρίας ASTRA-ZENECA.

ββ) Η γεωγραφική οριοθέτηση της σχετικής αγοράς

Από γεωγραφική άποψη, σχετική αγορά θα πρέπει να θεωρηθεί η ελληνική. Οι ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τις αγορές φαρμάκου στα κράτη μέλη και οφείλονται στο διαφορετικό νομικό καθεστώς που επικρατεί σε κάθε μια από αυτές έχουν οδηγήσει σε μεγάλο βαθμό στον κατακερματισμό της κοινής αγοράς σε επί μέρους εθνικές αγορές. Ελλείψει, συνεπώς, ενιαίας ρύθμισης της αγοράς φαρμάκου σε κοινοτικό επίπεδο, ως σχετική αγορά από γεωγραφική άποψη πρέπει να θεωρηθεί η εθνική (βλ. και απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί της υπόθεσης IV/36.957/F3 GLAXO WELLCOME, ό.π., παρ. 114), δηλ. εν προκειμένω η αγορά της Ελληνικής Επικράτειας.

Κατά την άποψη όμως δύο μελών της Επιτροπής η σχετική γεωγραφική αγορά πρέπει να ορισθεί ευρύτερα και να περιλαμβάνει όλη την Ευρωπαϊκή αγορά. Ο βασικός λόγος είναι πως, στην υπό εξέταση περίπτωση, μέσω του "παραλλήλου εμπορίου", οι τελικοί καταναλωτές (τα φαρμακεία) σε μία Ευρωπαϊκή χώρα, μπορούν εύκολα να έχουν πρόσβαση σε τέλεια υποκατάστατα προϊόντα που προέρχονται από άλλες χώρες. Γενικά, τα όρια της σχετικής γεωγραφικής αγοράς καθορίζονται από τη δυνατότητα των καταναλωτών να στραφούν σε υποκατάστατα προϊόντα που προσφέρονται σε άλλες περιοχές (ή, αντίστοιχα, τη δυνατότητα επιχειρήσεων σε άλλες περιοχές να προσφέρουν υποκατάστατα προϊόντα). Στην υπό εξέταση περίπτωση, τα προϊόντα (π.χ. το Lamictal) που πωλούνται από την ίδια εταιρία (GLAXO) σε διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες είναι τέλεια υποκατάστατα μεταξύ τους ως προς όλες τις ιδιότητές τους πλην του τόπου αρ-

χικής πώλησης. Επιπλέον το κόστος μεταφοράς από τη μία χώρα στην άλλη είναι μικρό. Η παρουσία κρατικής ρύθμισης των τιμών σε διαφορετικά επίπεδα σε διαφορετικές χώρες δεν οδηγεί από μόνη της στο συμπέρασμα ότι κάθε χώρα αποτελεί ξεχωριστή σχετική αγορά στο μέτρο που δεν υπάρχει ρύθμιση που να απαγορεύει ή έστω να καθιστά μη επικερδές το παράλληλο εμπόριο.

β) Εκτίμηση της θέσης των καταγγελλομένων εταιριών στη σχετική αγορά

Ενόψει των προεκτεθέντων η Επιτροπή Ανταγωνισμού θεωρεί ως σχετική αγορά, επί της οποίας θα πρέπει να εκτιμηθεί η θέση των καταγγελλομένων ως προμηθευτριών των επιδίκων φαρμάκων, την ελληνική αγορά φαρμάκων που έχουν την αυτή κύρια θεραπευτική ένδειξη με τα επίδικα. Ειδικότερα, επειδή τα διατιθέμενα προς τους χονδρεμπόρους φάρμακα στην ελληνική αγορά προορίζονται μόνον εν μέρει για εγχώρια χρήση, η Επιτροπή θεωρεί ότι για την αξιολόγηση της θέσης των καταγγελλομένων δεν θα πρέπει να λάβει υπόψη της τα μερίδια που τα επίδικα φάρμακα έχουν στο σύνολο των καταναλουμένων στην ημεδαπή φαρμάκων με την αυτή κύρια θεραπευτική ένδειξη, αλλά τα μερίδια των εν λόγω φαρμάκων στο σύνολο των φαρμάκων με την ίδια κύρια θεραπευτική ένδειξη που διατίθενται στους χονδρεμπόρους στην ελληνική αγορά, ανεξάρτητα αν αυτά προορίζονται για εξαγωγή ή κατανάλωση στην Ελλάδα. Δεδομένου ότι δεν διαθέτει ακριβή και πρόσφατα στοιχεία για τον υπολογισμό των μεριδίων των επιδίκων φαρμάκων, η Επιτροπή επιφυλάσσεται να αναζητήσει πρόσθετα στοιχεία προς συμπλήρωση του φακέλου ενόψει της έκδοσης οριστικής απόφασης.

Ωστόσο, τουλάχιστον για ένα από τα επίδικα φάρμακα, το Lamictal, η Επιτροπή εκτιμά ότι διαθέτει επαρκή στοιχεία που θεμελιώνουν δεσπόζουσα θέση των καταγγελλομένων στην ελληνική αγορά, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο φάρμακο, όπως προεκτέθηκε, με βάση την κύρια θεραπευτική ένδειξή του αποτελεί ξεχωριστή σχετική αγορά. Πράγματι, όπως προκύπτει από την επίσημη κατάταξη στη λίστα φαρμάκων του ΕΟΦ, ως προς την θεραπευτική ένδειξη, δεν υπάρχει ουσιαστικά υποκατάσταση του Lamictal, αφού τα φαρμακευτικά σκευάσματα NEURONTIN και SABRIL είναι μόνον μερικώς υποκατάστατά του.

Η Επιτροπή δικαιούται, συνεπώς, να εξαγάγει το συμπέρασμα ότι οι καταγγελλόμενες κατέχουν οιονεί μονοπωλιακή θέση στην ελληνική αγορά που περιλαμβάνει το σύνολο των πωλουμένων στην Ελλάδα φαρμάκων με τη θεραπευτική ένδειξη του Lamictal. Η μοναδικότητα και η ουσιαστική έλλειψη ανταγωνιστικών φαρμάκων με την ίδια ένδειξη επιβεβαιώθηκε και από την εξέταση των μαρτύρων Ηλ. Παπαπετρίδη και Δ. Βασιλόπουλου κατά την ενώπιον της Επιτροπής Ανταγωνισμού ακροαματική διαδικασία της εξέτασης των ασφαλιστικών μέτρων, όπου βεβαίωσαν ότι ο ασθενής που είναι "ρυθμισμένος" με Lamictal πολύ δύσκολα μπορεί να αλλάξει φάρμακο, αφού η αλλαγή συνεπάγεται σημαντική επιβάρυνση του οργανισμού. Κατά τον τελευταίο, μάλιστα, αν η αλλαγή δεν είναι σταδιακή είναι ενδεχόμενη η νοσηλεία του ασθενούς στην εντατική μονάδα νοσοκομείου σε κατάστασης επιληπτικής κρίσης.

Δεδομένου αφενός ότι η συμπεριφορά των καταγγελλομένων είναι εξ ορισμού σε θέση να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, αφού άλλωστε αποσκοπεί στον περιορισμό των εξαγωγών των επιδίκων φαρμάκων από την ελληνική αγορά και αφετέρου ότι η ελληνική αγορά, επί της οποίας εκτείνεται η δεσπόζουσα θέση των καταγγελλομένων αποτελεί αναμφισβήτητα σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς, η εφαρμογή του άρθρου 82 ΕΚ στην προκειμένη περίπτωση εξαρτάται από τον χαρακτηρισμό της συμπεριφοράς των καταγγελλομένων ως καταχρηστικής.

γ) Το ζήτημα της καταχρηστικότητας της συμπεριφοράς των καταγγελλομένων εταιριών.

Τα μέτρα που λαμβάνει η μητρική επιχείρηση της GLAXO, τα οποία συνίστανται στη μείωση των εξαγωγών προς την Ελλάδα προκειμένου να αποφευχθεί το παράλληλο εμπόριο και να αποτραπεί η διαρροή εσόδων προς όφελος των φαρμακαποθηκών και ορισμένων συνεταιρισμών φαρμακείων και η αντίστοιχη άρνηση της GLAXO να ικανοποιεί πλήρως τις παραγγελίες των φαρμακαποθηκών και των συνεταιρισμών φαρμακείων, φαίνονται εκ πρώτης όψεως να εμπίπτουν στην απαγόρευση του άρθρου 82 ΕΚ.

Πράγματι, τα μέτρα που παρεμποδίζουν τη δυνατότητα άσκησης παραλλήλου εμπορίου συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού ιδιαίτερης σοβαρότητας, οι οποίοι αντιμετωπίζονται ως καταρχήν απαγορευμένοι κατά τα άρθρα 81 ΕΚ (με την επιφύλαξη του κανόνα de minimis), όταν αποτελούν αντικείμενο ή αποτέλεσμα σύμπραξης και επομένως θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι αντίστοιχα μέτρα, όταν προκαλούνται με μονομερή συμπεριφορά επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση πρέπει να χαρακτηρίζονται καταχρηστικά κατ' άρθρο 82 ΕΚ.

Όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις πρόσφατες αποφάσεις της, στις υποθέσεις Bayer/Adalat και Glaxo Ισπανίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντιμετωπίζει σταθερά ως παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ συμπράξεις και εναρμονισμένες πρακτικές που περιορίζουν τις παράλληλες εισαγωγές στην κοινή αγορά. Παρεμφερής φαίνεται να είναι και η προσέγγιση του Πρωτοδικείου (ΠΕυρΚ 26.10.2000, υποθ. Τ-41/96, Bayer, Συλλογή, ΙΙ-3383, ιδίως σκέψη 180). Αντιστοίχως, εφαρμόζοντας το άρθρο 82 ΕΚ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δέχθηκε στην υπόθεση "Polaroid/SSI Europe" (Δέκατη Τρίτη Έκθεση για την Πολιτική Ανταγωνισμού, 1984, παρ. 155-157), ότι ο περιορισμός του εφοδιασμού του αγοραστή σε ποσότητες που επαρκούν μόνο για την κάλυψη της εγχώριας αγοράς και του αποκλείει τη δυνατότητα εξαγωγών, συνιστά καταχρηστική συμπεριφορά (βλ. Ritter/Braun/Rawlinson, European Competition Law, 2η έκδ. 2000, 365).

Αν πράγματι οι κοινοτικές διατάξεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού των άρθρων 81 και 82 ΕΚ βαίνουν παράλληλα με εκείνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων των άρθρων 28 επ. ΕΚ, πρέπει να ληφθεί πολύ σοβαρά υπόψη η απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην απόφαση "Merck κλπ. κατά Primecrown Ltd." (Συλλογή 1996, Ι-6371, σκέψη 47), όπου γίνεται δεκτό ότι "καίτοι η επιβολή ελέγχων των τιμών συνιστά όντως παράγοντα που είναι ικανός, υπό ορισμένες προϋποθέσεις να νοθεύσει τον ανταγωνισμό μεταξύ κρατών μελών, εντούτοις το περιστατικό αυτό δεν μπορεί να δικαιολογήσει παρέκκλιση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων". Στην ίδια κατεύθυνση κινείται η από 26.5.1999 επιστολή του Μέλους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Mario Monti προς τον Έλληνα Υπουρ-

γό Εξωτερικών σχετικά με τις από 27.3.1998 και 20.10.1998 εγκυκλίους του ΕΟΦ. Ο ΕΟΦ με τις εγκυκλίους του αυτές, αφού παρατηρούσε ότι παραγωγικές και εισαγωγικές επιχειρήσεις φαρμάκων πιέζονται να εκτελέσουν μεγάλες παραγγελίες, οι οποίες αν πράγματι εκτελεσθούν στο σύνολό τους είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσουν έλλειψη φαρμάκων στην ελληνική αγορά, καλούσε τις επιχειρήσεις αυτές να αρνούνται την εκτέλεση παραγγελιών που κινούνται σε υπερβολικά επίπεδα με βάση τα συναλλακτικά ήθη και την καλή πίστη, με κύριο μέλημά τους να μη τεθεί σε κίνδυνο η επάρκεια της αγοράς. Με την ανωτέρω επιστολή του ο Επίτροπος επεσήμαινε ότι η συμπεριφορά του ΕΟΦ είναι αντίθετη προς την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και ότι η ελλείψεις που η διοίκηση αποδίδει στις εξαγωγές των φαρμάκων θα μπορούσε κάλλιστα να αντιμετωπισθούν με αύξηση των εισαγωγών ή της εγχώριας παραγωγής και όχι με απειλές εναντίον των εξαγωγών.

Παρ' όλα αυτά, είναι γεγονός ότι το μικτό καθεστώς που επικρατεί στην αγορά φαρμάκων, δηλ. η προσπάθεια εφαρμογής των κανόνων ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων και ελεύθερου ανταγωνισμού σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από τον καθορισμό των τιμών με κρατική παρέμβαση, δυνατόν να ευνοεί μονομερώς ή κυρίως ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων εις βάρος άλλων. Έτσι, στην υπό κρίση περίπτωση η άνευ περιορισμών άσκηση παραλλήλου εμπορίου από τους δραστηριοποιούμενους στην ελληνική αγορά φαρμακεμπόρους συνεπάγεται για επιχειρήσεις, όπως οι καταγγελλόμενες, οικονομική και οργανωτική ζημία. Η οικονομική ζημία προκύπτει εκ του ότι μεγάλος αριθμός μεταπωλητών στις χώρες προορισμού των επανεξαγωγών προμηθεύονταν τα επίδικα προϊόντα όχι από το επίσημο δίκτυο πώλησης στις εν λόγω χώρες και στην πολύ υψηλότερη τιμή που είχε ορισθεί (και που η καταγγελλόμενη υπολόγιζε να εισπράξει), αλλά από τους έλληνες παράλληλους εξαγωγείς ή τους τυχόν ενδιαμέσους. Πράγματι τα συμφέροντα των καταγγελλομένων θίγονται από την απώλεια κερδών, την οποία υφίσταται ειδικότερα η μητρική επιχείρηση, ανεξάρτητα, αν η απώλεια αυτή πλήττει κυρίως ή μεταξύ άλλων τα κονδύλια που η επιχείρηση διαθέτει για έρευνα και ανάπτυξη νέων φαρμάκων. Η οργανωτική ζημία προκύπτει από την ανατροπή του προγραμματισμού παραγωγής/διανομής, τη μείωση του κύκλου εργασιών στη χώρα εξαγωγής και συνακόλουθη μείωση προσωπικού λόγω απολύσεων κλπ.

Επιπλέον, σε αντίθεση προς το παράλληλο εμπόριο σε όλα σχεδόν τα άλλα εμπορεύματα, η Επιτροπή Ανταγωνισμού διαπιστώνει ότι το οικονομικό όφελος του παραλλήλου εμπορίου δεν καρπούνται, ή καρπούνται σε ελάχιστο μόνο ποσοστό και κατ' έμμεσο τρόπο οι τελικοί καταναλωτές-χρήστες στις χώρες υποδοχής των φαρμάκων (π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο), αλλά οι επιχειρήσεις παραλλήλου εμπορίου, τούτο δε διότι οι καταναλωτές-χρήστες αυτοί, αγοράζουν τα φάρμακα στην υψηλότερη σε σχέση με την Ελλάδα τιμή, η οποία έχει προκαθορισθεί για τη χώρα τους από την αρμόδια υπηρεσία. Είναι δε αμφίβολο, κατά πόσο μια τέτοια ωφέλεια στους τελικούς καταναλωτές-ασθενείς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 82 ΕΚ. Εν πάση περιπτώσει αν τα κράτη μέλη υποδοχής των φαρμάκων, είχαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη διάθεση των φαρμάκων στους καταναλωτές σε χαμηλότερη τιμή, θα λάμβαναν σχετική μέριμνα, καθορίζοντας αναλόγως την τιμή που ισχύει για την εθνική τους αγορά.

Όπως γίνεται γενικώς δεκτό, το γεγονός ότι μια επιχείρηση κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά δεν της στερεί καταρχήν το δικαίωμα να προστατεύσει τα εύλογα επιχειρηματικά συμφέροντά της. Αυτό σημαίνει ότι, παρά τη θέση που κατέχουν στην ελληνική αγορά και ανεξάρτητα από το ζήτημα, αν στην αγορά αυτή υπήρχαν και σε ποιο βαθμό ελλείψεις των επιδίκων φαρμάκων, ενόψει των ζημιών που υφίστανται από το παράλληλο εμπόριο φαρμάκων, οι καταγγελλόμενες δικαιούνται καταρχήν να λάβουν μέτρα προστασίας των εύλογων επιχειρηματικών τους συμφερόντων, όταν αυτά θίγονται από μαζικές εξαγωγές των εν λόγω φαρμάκων σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αναγνώριση στις καταγγελλόμενες της δυνατότητας να προστατεύσουν τα εύλογα επιχειρηματικά συμφέροντά τους σημαίνει ότι τους επιτρέπεται να λάβουν μέτρα, όπως ο περιορισμός των εξαγωγών των επιδίκων φαρμάκων προς την ελληνική αγορά, με περαιτέρω συνέπεια τον περιορισμό των εξαγωγών από την Ελλάδα σε άλλα κράτη-μέλη; Ή μήπως κατ' αναλογία προς τα ισχύοντα για το άρθρο 81 ΕΚ η επιχειρηματική συμπεριφορά που έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό των παράλληλων εισαγωγών, συνιστά καθεαυτή παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ που δεν επιτρέπει, στο πλαίσιο μιας στάθμισης συμφερόντων και κατ' εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας, στη μητρική της GLAXO να περιορίζει τις ποσότητες που προορίζονται για την ελληνική αγορά προκειμένου να περιορισθούν αντιστοίχως οι εξαγωγές από την Ελλάδα προς άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης; (βλ. πρόσφατα Whish, Should there be per se abuses under Article 82 EC?, WuW 2001, 919 που απαντά αρνητικά στο ερώτημα). Ακόμη και αν η συμπεριφορά μιας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση αποσκοπούσα στην προστασία ευλόγων συμφερόντων της με μέσα που περιορίζουν το παράλληλο εμπόριο, είναι καθεαυτή καταχρηστική σε μια αγορά που λειτουργεί υπό καθεστώς ελεύθερου ανταγωνισμού, ισχύει το ίδιο σε αγορές, όπως η αγορά διακίνησης φαρμάκων, στις οποίες οι κανόνες του ανταγωνισμού συνυπάρχουν με τους κανόνες του κρατικού παρεμβατισμού, ιδίως ως προς τον καθορισμό των τιμών;

Βάσει όσων προεκτέθηκαν, η Επιτροπή Ανταγωνισμού διερωτάται, με άλλα λόγια, αν ο περιορισμός του εφοδιασμού των φαρμακεμπόρων προς τον σκοπό της περιστολής των εξαγωγών τους, είναι αντίθετος προς την απαγόρευση του άρθρου 82 ΕΚ περίπτωση β΄ ως καταχρηστικός, λόγω του ότι συνεπάγεται περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας των φαρμακεμπόρων, παρά το γεγονός ότι γίνεται προς προστασία ευλόγων επιχειρηματικών συμφερόντων των προμηθευτριών και παρά το γεγονός ότι το παράλληλο εμπόριο ωφελεί ευθέως τους παραλλήλως εμπορευομένους και δευτερευόντως τα ασφαλιστικά ταμεία και όχι τον τελικό καταναλωτή ή μπορεί ενόψει των προαναφερθέντων η μερική άρνηση πώλησης προς φαρμακεμπόρους να θεωρηθεί καταρχήν δικαιολογημένη; Αν η μερική άρνηση πώλησης είναι καταρχήν δικαιολογημένη στο πλαίσιο μιας στάθμισης συμφερόντων και με τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, τότε τίθεται ζήτημα ως προς τους παράγοντες που θα καθορίσουν τη στάθμιση αυτή.

Ενόψει των ανωτέρω η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να μη

προχωρήσει σε έκδοση απόφασης, αλλά να ζητήσει την ερμηνευτική συνδρομή του ΔΕυρΚ, σύμφωνα με το άρθρο 234 ΕΚ. Η εν λόγω ερμηνευτική συνδρομή, πέραν του ότι κρίνεται αναγκαία για την εκδίκαση της υπό κρίση διαφοράς, επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο και εκ της διαπιστώσεως ότι παρεμφερείς υποθέσεις στον τομέα των φαρμάκων ανακύπτουν όλο και με μεγαλύτερη συχνότητα το τελευταίο διάστημα ενώπιον εθνικών και κοινοτικών αρχών, χωρίς όμως να υπάρχει βραχυπρόθεσμη προοπτική υποβολής τους στο ΔΕυρΚ, που αποτελεί τον ύπατο και αμετάκλητο κριτή της κοινοτικής νομιμότητας.

IV. Ως προς το locus standi της Επιτροπής Ανταγωνισμού για την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος

Αν και το άρθρο 234 ΕΚ αναγνωρίζει δικαίωμα υποβολής προδικαστικών ερωτημάτων μόνο στα "δικαστήρια" των Κρατών μελών, πάγια κοινοτική νομολογία κάνει δεκτό ότι ο εν λόγω όρος καλύπτει και τα δικαιοδοτικά εκείνα όργανα που, μολονότι στην εθνική έννομη τάξη τους δεν αποτελούν τύποις και κατ' ακριβολογία "δικαστήρια", παρουσιάζουν τα ίδια κατ' ουσία χαρακτηριστικά, ιδίως ως προς τη συγκρότησή τους, την ανεξαρτησία των μελών τους και τον τρόπο λήψεως των αποφάσεων.

Κατά την ως άνω νομολογία, για να εκτιμηθεί αν το αιτούν όργανο είναι δικαστήριο, κατά την έννοια του άρθρου 234 ΕΚ, ζήτημα εμπίπτον αποκλειστικώς στο κοινοτικό δίκαιο, λαμβάνεται υπόψη ένα σύνολο στοιχείων, όπως είναι η ίδρυση του οργάνου αυτού με νόμο, η μονιμότητά του, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του, ο κατ' αντιμωλία χαρακτήρας της ενώπιόν του διαδικασίας, η εκ μέρους του οργάνου αυτού εφαρμογή των κανόνων δικαίου, καθώς και η ανεξαρτησία του (ΔΕυρΚ 17.9.1997, υπόθ. C-54/96, Dorsch Consult, Συλλογή, I-4961, σκέψη 23, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και ΔΕυρΚ 21.3.2000, υποθ. C-110/98 έως C-147/98, Gabalfrisa κλπ., Συλλογή, I-1577, ΔΕυρΚ 30.5.2002, υποθ. C-516/99, Schmid, Συλλογή, I-4573, ΔΕυρΚ 18.6.2002, υπόθ. C-92/00, HI/Stadt Wien, Συλλογή, I-5553).

Η ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού ιδρύθηκε με το άρθρο 8 του "περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού" νόμου 703/77, ως αρμόδια για την τήρηση των διατάξεων του εν λόγω νόμου (άρθρ.8.β).

Το ως άνω άρθρο ρητώς προβλέπει στην πρώτη διάταξή του ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού αποτελεί "ανεξάρτητη αρχή", περαιτέρω δε ότι "τα μέλη της απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους" (άρθρ.8.1).

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι εννεαμελής και απαρτίζεται (άρθρ.8.3) από :

α) έναν σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εν ενεργεία ή μη, ή έναν πρώην ανώτατο δικαστή της πολιτικής ή διοικητικής δικαιοσύνης.

β) από έναν εκπρόσωπο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών (Σ.Ε.Β.), της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου (Ε.Σ.Ε.Ε.) και της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών, Βιοτεχνών, Εμπόρων Ελλάδας (ΓΕ.Σ.Ε.Β.Ε.) με τους αναπληρωτές τους.

Οι εκπρόσωποι είναι πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους και εμπειρίας σε θέματα δικαίου του ανταγωνισμού και επιλέγονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης από κατάλογο τριών προσώπων που υποβάλλεται από κάθε φορέα για κάθε τακτικό μέλος και τον αναπληρωτή του αντιστοίχως.

γ) ένα μέλος του ΔΕΠ Α.Ε.Ι., με ειδίκευση στο δίκαιο του ανταγωνισμού,

δ) ένα μέλος του ΔΕΠ Α.Ε.Ι. με ειδίκευση και εμπειρία στα οικονομικά θέματα της πολιτικής ανταγωνισμού,

ε) δύο πρόσωπα αναγνωρισμένου κύρους με εμπειρία σε θέματα δημοσίου και κοινοτικού οικονομικού δικαίου, καθώς και σε θέματα πολιτικής ανταγωνισμού.

Τα μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τον Υπουργό Ανάπτυξης.

Τα εν λόγω τακτικά μέλη, με τους αναπληρωτές τους, διορίζονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης για τριετή θητεία (άρθρ.8.5).

Μεταξύ των τακτικών μελών ο Υπουργός Ανάπτυξης ορίζει επίσης και τον Πρόεδρο της Επιτροπής (άρθρ.8.6).

Επιφυλασσομένων των λοιπών αρμοδιοτήτων της, ιδίως δε εκείνων στον τομέα των συγκεντρώσεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού είναι μόνη αρμόδια να επιβάλλει κυρώσεις, περιλαμβανομένων των χρηματικών, για παραβιάσεις των άρθρων 1 και 2 ν.703/77 (άρθρ.9 ν.703/77), περιεχομένου αντιστοίχου με τα άρθρα 81 και 82 ΕΚ, πράττει δε τούτο κατόπιν εισηγήσεως της Γραμματείας της, η οποία αποτελεί αυτοτελή υπηρεσία. Η Επιτροπή είναι επίσης μόνη αρμόδια να διατάσσει ασφαλιστικά μέτρα (άρθρ. 9.4).

Η επιβολή των εν λόγω κυρώσεων γίνεται κατόπιν κατ' αντιμωλία διαδικασίας, στην οποία τα μέρη παρίστανται μετά ή δια δικηγόρων, οι κατηγορούμενες για τις παραβιάσεις του ν.703/77 επιχειρήσεις. Η εν λόγω διαδικασία διέπεται από τον "Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού", ειδικότερα από τα άρθρα 10-23, κατά τρόπο αντίστοιχο των διοικητικών ή/και πολιτικών δικών, με πρόβλεψη, μεταξύ άλλων, εξέτασης μαρτύρων και ακρόασης ενδιαφερομένων τρίτων. Σημειώνεται ότι ο ανωτέρω Κανονισμός εκδίδεται με Κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ο δε ισχύων Κανονισμός, υιοθέτησε άνευ οιασδήποτε μεταβολής, τη σχετική εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού πρέπει να είναι "ειδικά αιτιολογημένες" (άρθρ.13α) και εκτός των εξαιρετικών περιπτώσεων ανακλήσεως από την ίδια "αθωωτικών" αποφάσεων, λόγω μεταγενέστερων ενοχοποιητικών στοιχείων (άρθρ.13), υπόκεινται μόνο σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, χωρίς καταρχήν ανασταλτικό αποτέλεσμα, οι δε σχετικές αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου υπόκεινται σε αναίρεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Ενόψει των ανωτέρω η Επιτροπή δεν διατηρεί καμία αμφιβολία περί του ότι αποτελεί "δικαστήριο" υπό την έννοια του άρθρου 234.

Η ίδρυσή της με νόμο και η μονιμότητά της είναι προφανής.

Ο δεσμευτικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας της είναι επίσης προφανής, δεδομένου ότι η Επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια να επιβάλλει τις κυρώσεις που ο νόμος 703/77 προβλέπει, για τις υπό του εν λόγω νόμου απαγορευόμενες αντι-ανταγωνιστικές συμπεριφορές. Δεσμευτικότης χαρακτηρίζει επίσης και τις αποφάσεις της, αφού ανα-

στολή ή ανατροπή τους μπορεί να γίνει μόνο από το Διοικητικό Εφετείο, χωρίς μάλιστα η άσκηση της προσφυγής να έχει ανασταλτικό χαρακτήρα. Εξ άλλου η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει δέσμια αρμοδιότητα για τις καταγγελίες που τις έχουν υποβληθεί, αφού σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 4 ν.703/77, η Επιτροπή "υποχρεούται να εκδώσει απόφαση μέσα σε έξι (6) μήνες από την ημερομηνία υποβολής της καταγγελίας".

Προφανή θεωρεί η Επιτροπή και τον κατ' αντιμωλία χαρακτήρα της ενώπιόν της διαδικασίας, παραπέμποντας για πλείονα των προλεχθέντων στο κείμενο του σχετικού Κανονισμού που έχει λάβει τον τύπο Υπουργικής Απόφασης και έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Τα ίδια ισχύουν κατά την Επιτροπή και ως προς την προϋπόθεση λήψεως αποφάσεων κατ' εφαρμογή κανόνων δικαίου, αφού εκ του ιδρυτικού της νόμου 703/77 υποχρεούται να εφαρμόζει τις διατάξεις του (ή και άλλες σχετικές εθνικές ή/και κοινοτικές διατάξεις) για την προστασία του ανταγωνισμού και την κύρωση των παραβάσεών του. Ισχύουν περαιτέρω τα διαλαμβανόμενα στη σκέψη 35 της απόφασης Dorsch περί λήψεως αποφάσεως με απόλυτη πλειοψηφία (άρθρ.22.3-4) και περί αιτιολογίας (άρθρ.23.3, προαναφερθέν).

Τα της ανεξαρτησίας προκύπτουν όχι μόνο από τη σχετική διακηρυκτική διάταξη του νόμου, αλλά και από τον τρόπο συγκρότησης της Επιτροπής και τις ιδιότητες των μελών της, ενόψει και των σκέψεων 9 και 27 της απόφασης Hi/Stadt Wien για το διορισμό μελών κατόπιν διαβουλεύσεων με επιμελητήρια, ενισχύονται δε και εκ της αμεροληψίας που, σύμφωνα με τη σκέψη 38 της προαναφερθείσας απόφασης Dorsch, εκ των πραγμάτων προκύπτει από την απαγόρευση των μελών να ασκούν οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα σχετική με το αντικείμενο της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Περαιτέρω δεν τίθεται ερώτημα αν υπάρχει λειτουργικός διαχωρισμός της Επιτροπής Ανταγωνισμού με τη Γραμματεία (όπως στην υπόθεση Gabalfrisa) ή αν η Γραμματεία αποτελεί "τρίτο" σε σχέση προς την Επιτροπή (όπως στην υπόθεση Schmid), αφού, αντίθετα με τις αντίστοιχες υπηρεσίες των υποθέσεων αυτών, η Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού δεν έχει αποφασιστική αρμοδιότητα (με μεταγενέστερη προσβολή των αποφάσεών της ενώπιον της Επιτροπής), αλλά εισηγητική και μόνο. Ως εκ του περισσού πάντως η Επιτροπή Ανταγωνισμού επισημαίνει ότι υφίσταται πλήρης λειτουργικός διαχωρισμός με τη Γραμματεία της, μόνο δε ο Πρόεδρος συνδέεται με τη Γραμματεία, και τούτο μόνο προς γενικότερο "συντονισμό και κατεύθυνση" του έργου της και την ιδιότητα του διοικητικού προϊσταμένου για την άσκηση της πειθαρχικής εξουσίας (άρθρ.8γ.1.β και δ). Ούτε όμως ο Πρόεδρος, ούτε η Επιτροπή έχουν κάποια ανάμιξη επί των προτάσεων και εισηγήσεων της Γραμματείας.

Τέλος, η Επιτροπή Ανταγωνισμού αναφέρεται και στην από 16.7.1992 απόφαση του ΔΕυρΚ στην υπόθεση C-67/91, Asociacion Espanola de Banca Privada, Συλλογή, I-4785, με την οποία αυτό απάντησε σε προδικαστικό ερώτημα του ισπανικού Tribunal de la Defensa de la Competencia, χωρίς να αμφισβητηθεί κατ' ουδένα τρόπο το δικαίωμά αυτού προς υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος (βλ. και σκέψ.11-12 των προτάσεων του Γενικού Εισαγγελέα Jacobs, όπου, μετά σύντομη αναφορά σε χαρακτηριστικά της ισπανικής επιτροπής, που κατά τα ανωτέρω παρουσιάζει και η ελληνική, καταλήγει ότι δεν έχει "καμία αμφιβολία ότι πρέπει να θεωρηθεί ως δικαστήριο κατά την έννοια του άρθρου 177").

Αναφέρεται επίσης στην από 26.11.1998 απόφαση του ΔΕυρΚ στην υπόθεση C-7/97, Oscar Bronner, Συλλογή, I-7791, όπου αμφισβητήθηκε από την Επιτροπή και ένα διάδικο το παραδεκτό προδικαστικού ερωτήματος του Oberlandesgericht Wien, δικάζοντος ως Kartellgericht, τούτο δε με το αιτιολογικό ότι επρόκειτο για υπόθεση καθαρώς εσωτερικού χαρακτήρα και δεν ετίθετο ζήτημα εφαρμογής κοινοτικού δικαίου, εν προκειμένω του άρθρου 86 ΣυνθΕΚ, το οποίο εν πάση περιπτώσει δεν δικαιούτο, κατά την Επιτροπή και τον έχοντα την ίδια άποψη διάδικο, να εφαρμόσει το αυστριακό δικαστήριο. Η υπόθεση αυτή είναι εντελώς διαφορετική από την παρούσα, διότι η ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού δικαιούται και υποχρεούται να εφαρμόζει και τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού, η επίδικη δε διαφορά έχει κατ' εξοχήν διασυνοριακό χαρακτήρα και τίθεται αναμφιβόλως ζήτημα εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, κατά πρώτο λόγο, και εδώ, του άρθρου 86 ΣυνθΕΚ (82 ΕΚ). Εν τούτοις, η Επιτροπή, κατά την απόφασή της να αποτανθεί στο ΔΕυρΚ, συνεκτίμησε και την ως άνω απόφασή του, ειδικότερα το γεγονός ότι το ΔΕυρΚ απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου, κρίνοντας ότι ακόμη και σε μια περίπτωση με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά, και ανεξαρτήτως του δικαιώματος του Kartellgericht περί εφαρμογής ή μη του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού, θα πρέπει να επιτρέπεται υποβολή προδικαστικού ερωτήματος, έτσι ώστε να αποφευχθεί τυχόν σύγκρουση εθνικού και κοινοτικού δικαίου (σκέψ.20). Η αιτιολογία αυτή ισχύει και στην παρούσα περίπτωση, όπου η συμπεριφορά των καταγγελλομένων εξετάζεται υπό το πρίσμα τόσο του άρθρου 82 ΕΚ όσο και του άρθρου 2 ν. 703/77 "περί ελέγχου των μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού", το οποίο, ουσιαστικά αποτελεί μεταφορά στην ελληνική νομοθεσία της διάταξης του άρθρου 82 ΕΚ. Επίσης, η ίδια αιτιολογία κατά μείζονα λόγο ισχύει για υποθέσεις, όπως η επίδικη, αφού παρόμοια ερμηνευτικά ζητήματα εκκρεμούν σε άλλες διαδικασίες στον ευρωπαϊκό χώρο, με πιθανή κατάληξη ούτως ή άλλως στο ΔΕυρΚ, έχει δε ήδη υποβληθεί και αίτηση αρνητικής πιστοποίησης της εταιρίας GSK στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού :

Α) Αναστέλλει την έκδοση οριστικής αποφάσεως επί των καταγγελιών και της αιτήσεως για τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης.

Β) Υποβάλλει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το εξής προδικαστικό ερώτημα:

1. Η άρνηση μιας επιχείρησης με δεσπόζουσα θέση να ικανοποιήσει πλήρως τις παραγγελίες που της απευθύνουν οι χονδρέμποροι φαρμάκων, η οποία οφείλεται στην πρόθεσή της να περιορίσει την εξαγωγική τους δραστηριότητα και μαζί με αυτή τη ζημιά που της προκαλεί το παράλληλο εμπόριο, είναι καθεαυτή καταχρηστική υπό την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ; Επηρεάζεται η απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα από το γεγονός ότι το παράλληλο εμπόριο καθίσταται ιδιαιτέρως επικερδές για τους χονδρεμπόρους εξαιτίας των διαμορφουμένων με κρατική παρέμβαση διαφορετικών τιμών στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλ. από το γεγονός ότι στην αγορά φαρμάκων δεν επικρατούν αμιγώς συνθήκες ανταγωνι-

σμού αλλά ένα καθεστώς που διέπεται σε μεγάλο βαθμό από κρατικό παρεμβατισμό; Είναι εν τέλει καθήκον μιας Εθνικής Αρχής Ανταγωνισμού να εφαρμόζει τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού με τον ίδιο τρόπο σε αγορές, οι οποίες λειτουργούν ανταγωνιστικά, και σε εκείνες, στις οποίες ο ανταγωνισμός στρεβλώνεται από κρατικές παρεμβάσεις;

2. Εφόσον το Δικαστήριο θεωρήσει ότι ο περιορισμός του παραλλήλου εμπορίου, για τους προεκτεθέντες λόγους, δεν αποτελεί σε κάθε περίπτωση καταχρηστική πρακτική, όταν ασκείται από επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση, πως θα αποτιμηθεί η τυχόν καταχρηστικότης; Ειδικότερα:

2.1. Είναι πρόσφορα το κριτήριο του ποσοστού υπέρβασης της κανονικής εγχώριας κατανάλωσης ή/και της ζημίας που υφίσταται επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση σε σχέση με τον όλο κύκλο εργασιών της και την όλη κερδοφορία της; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης πως προσδιορίζεται το ύψος του ως άνω ποσοστού υπέρβασης και το ύψος της ως άνω ζημίας, το τελευταίο ως ποσοστό στον κύκλο εργασιών και στο σύνολο των κερδών, πέραν του οποίου καθίσταται καταχρηστική ή μη την εν λόγω συμπεριφορά;

2.2 Είναι πρόσφορη μία προσέγγιση στάθμισης συμφερόντων, και σε καταφατική απάντηση ποια είναι τα συμφέροντα που θα αποτελέσουν αντικείμενο σύγκρισης. Ειδικότερα: (α) επηρεάζεται η απάντηση εκ του ότι ο τελικός καταναλωτής-ασθενής περιορισμένο οικονομικό όφελος έχει από το παράλληλο εμπόριο, (β) λαμβάνονται, και σε ποιο βαθμό, υπόψη τα συμφέροντα των κοινωνικοασφαλιστικών οργανισμών για φθηνότερα φάρμακα ;

2.3 Ποια άλλα κριτήρια και ποιες άλλες προσεγγίσεις θεωρούνται πρόσφορα/ες εν προκειμένω;

Η απόφαση εκδόθηκε την 22α Ιανουαρίου 2003.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΟΥΓΑΝΑΤΟΣ
Η Γραμματέας
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΡΙΒΕΛΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * TELEX 223211 YPET GR * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http: www.et.gr – e-mail: webmaster @ et.gr

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ.: 210 527 9000-4
Φωτοαντίγραφα παλαιών ΦΕΚ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΜΑΡΝΗ 8 - Τηλ. (210)8220885 - 8222924
Δωρεάν διάθεση τεύχους Προκηρύξεων ΑΣΕΠ αποκλειστικά από Μάρνη 8

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227 - Τ.Κ. 54 100 **(2310) 423 956**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63 - Τ.Κ. 185 32
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327 - Τ.Κ. 262 23 **(2610) 638 109**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο - Τ.Κ. 450 44 **(26510) 87215**
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1 - Τ.Κ. 691 00 **(25310) 22 858**
ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο - Τ.Κ. 411 10 **(2410) 597449**
ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13 - Τ.Κ. 491 00 **(26610) 89 127 / 89 120**
ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πλ. Ελευθερίας 1 - Τ.Κ. 711 10 **(2810) 396 223**
ΛΕΣΒΟΣ - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως Τ.Κ. 811 00 Μυτιλήνη **(22510) 46 888 / 47 533**
ΒΟΛΟΣ - Ν. Γάτσου 20 - 2ας Νοεμβρίου Τ.Κ. 383 33 **(24210) 31435-36**
ΚΟΖΑΝΗ - Πνευματικό Κέντρο - Τ.Κ. 501 00 **(24610) 50126**
ΚΑΛΑΜΑΤΑ - Διοικητήριο - Τ.Κ.241 00 **(27210) 23333**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:
- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 40 σελίδες 1 euro.
- Για τα ΦΕΚ από 40 σελίδες και πάνω η τιμή προσαυξάνεται κατά 0,05 euro για κάθε επιπλέον σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	EURO	Τεύχος	Περίοδος	EURO
Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	Μηνιαίο	60	Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	Ετήσιο	75
Α΄ και Β΄	3μηνιαίο	75	Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.)	Ετήσιο	75
Α΄, Β΄ και Δ΄	3μηνιαίο	90	Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	Ετήσιο	75
Α΄	Ετήσιο	180	Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	75
Β΄	Ετήσιο	210	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	75
Γ	Ετήσιο	60			
Δ΄	Ετήσιο	150			
Παράρτημα	Ετήσιο	75			

Η τιμή πώλησης του Τεύχους Α.Ε. & Ε.Π.Ε. σε μορφή CD - rom για δημοσιεύματα μετά το 1994 καθορίζεται σε 30 euro ανά τεμάχιο, ύστερα από σχετική παραγγελία.
Η τιμή διάθεσης φωτοαντιγράφων ΦΕΚ 0,15 euro ανά σελίδα

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή		Από το Internet	
Τεύχος	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512	Κ.Α.Ε. Προϋπολογισμού 2531	Κ.Α.Ε. ΤΑΠΕΤ 3512
	euro	euro	euro	euro
Α΄ (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	205	10,25	176	8,80
Β΄ (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	293	14,65	205	10,25
Γ΄ (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δ΄ (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	293	14,65	147	7,35
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	147	7,35	88	4,40
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	59	2,95	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	30	1,50	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Δελτίο Εμπορικής και Βιομ/κής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	59	2,95	30	1,50
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Προκηρύξεων Α.Σ.Ε.Π.	ΔΩΡΕΑΝ	-	ΔΩΡΕΑΝ	- -
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.054	102,70	587	29,35
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	205	10,25	88	4,40
Α΄, Β΄ και Δ΄			352	17,60

Το κόστος για την ετήσια συνδρομή σε ηλεκτρονική μορφή για τα προηγούμενα έτη προσαυξάνεται πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής του έτους 2003 κατά 6 euro ανά έτος παλαιότητας και κατά τεύχος

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ που δίνουν αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) το οποίο με τη φροντίδα του ενδιαφερομένου πρέπει να στέλνεται στην Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.
* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσοστού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.
* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ.
* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.
* Η συνδρομή ισχύει για ένα χρόνο, που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου χρόνου. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.
* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι την 31ην Δεκεμβρίου κάθε έτους.
* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γράμματια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00΄ έως 13.00΄

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ